

Értéke postán
Küldés díj nélkül
No. 30523/1934

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Cluj, Str.
Baron L. Pop
Közlekedési árak:

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő. R. E.

Ara 5 lej

dator responsabil-Felügyelő szerkesztő: Jámor Ferenc. Administratív delegat si grant responsabil-Felügyelő igazgató: Schwartz Endre. Proprietar-Tulajdonos: Fraternitas S. A. E. de Editura. Registrul publicatiunilor periodice No. 43, Dos. 889. 1933. Tribunalul Cluj, Sectia III.

Vasárnap, június 11.
1939—5699. Sivan 24.
XXII. évfolyam, 127. szám.

Gafencu expozéja

Románia fiatal külügyminisztere a parlament első ülésén nagyszabású expozé tartott az ország külpolitikai helyzetéről. Gafencu alig néhány héttel ezelőtt tért vissza európai utjáról, amelynek során alkalma volt a szembenálló nagyhatalmak felelős vezetőivel értekezni, tájékozódni a vezetők felfogásáról, szándékairól, céljairól és ugyanakkor tájékoztatni őket Románia álláspontjáról. Beszéde elé éppen ezért különös érdeklődéssel tekintettek mindenütt, hiszen ez a beszámoló nyilvánvalóan konklúziója is volt a külügyminiszter tapasztalatainak.

Románia külpolitikája — mint azt a trónbeszéd is plasztikusan hangsúlyozta — a béke politikája. „Régi és kipróbált barátságaink mellett — mondotta Gafencu — örömmel erősítjük meg másokkal is a termékeny és lojális együttműködés kapcsolatát.” Mászóval Románia nem foglal állást az egymással szemben kialakuló frontok egyike mellett sem, legfeljebb annyiban, hogy „Franciaország és Anglia kijelentették, hogy készen állnak teljes támogatásukat nyújtani, ha valamikor úgy adódna, hogy teljesíteniük kellene védekezési akaratukat. Hálával fogadjuk ezt a kettős nyilatkozatot. Baráti tényként fogadjuk ezen hatalmak részéről, amelyekhez mély érzések és dicsőséges emlékek fűznek.”

Mit tapasztalt Gafencu az európai fővárosokban? A külügyminiszter különös hangsúllyal beszélt arról, hogy mindenütt, ahol megfordult, az Európa sorsa iránti mélyes aggodalom hatja át a felelős vezetőket. Mindenütt irtóznak egy új világháború gondolatától, amely nem fogja többé ismerni a győztes és legyőzöttek közötti különbséget, mert a modern haditechnika eszközeinek felhasználása mindenütt azonos pusztulást okozhat a népeket. Nyilván egyik totális állam vezetőjére célozva mondotta Gafencu: „Sohasem fogom elfelejteni az egyik hatalmas európai birodalom vezérének szavait, aki megjósolta, hogy egy hónapi háború nyomán, az elpusztított földön, győztes és legyőzöttek ugyanazon romok alatt fognak heverni.”

„Országról országra vittem ezeket a szavakat, mint holmi békeköveket, mint klasszikus kifejezést annak a meggyőződésnek, hogy a háború nem lehet többé sem cél, sem megoldás...”

Az európai metropolisokban, főleg a nyugatiakban, nem kevésbé tisztán látják a holnap sötét perspektíváit. A háborútól való irtózás általános.

A háború gondolatának veresége nem jelent azonban a béke eszméjének győzelmét is. Mert ha valamennyien egyetértenek abban, hogy mit jelent a háború, mélyesen eltérnek a vélemények akörül, hogy mi a béke értelme. A nyugati hatalmak a béke alatt Európa jelenlegi területi rendjét értik, a dinamikus államok viszont, ha békéről beszélnek, területi revízióra, a gyarmatok és nyersanyagok, a világ gazdaságának új elosztására és politikai hegemoniájuk kihangsúlyozására gondolnak. Mindez az új nyilatkozataik szerint nem foglalja magában szükség szerűen a háborút, mert mindaz, amit kívánnak igazságos és igazságos kívánságok békés úton is teljesíthető.

És minthogy ez merőben illuzórium, Gafencu joggal állapította meg, hogy „az a gondolat, hogy a mai nyugtalanságoknak erőszak útján vessenek véget, nem vezet még ki. Katonai, hősiés időköt élünk, amelyekkel minden népnek férfiasan szembe kell néznie. Ezek a hősi idők csaknem minden állam élére a háborús generáció férfait állították, akiket nem a haretől való félelem, hanem egy újabb katasztrófa megsemmisítő következményeinek világos felismerése állít meg a kiút és megbecsülés nélkül felelősségek útján. Csak egy lélektani hiba, vagyis a szembenálló erők és az ellenállási akarat téves felbecsülése idézhetne elő háborút. De abban a mértékben, amelyben ezek az erők szorosabbra fonódnak és az ellenállás megszerveződik, szorosabbra fonódik a hatalmak közötti diplomáciai játék is és egyre kevésbé van hely hibák, vagy meglepésszerű ténykedések számára.”

Egy ilyen helyzetben Románia a béke politikáját követi, de ugyanakkor ismételt hangsúlyozza, hogy területi épségének, vagy függetlenségének bármely érintésére fegyverrel nyúl. Az egyensúly politikáját követi

Chamberlain is kijelentette: Anglia hajlandó tárgyalni Németországgal

Hétfőn indul Moszkvába William Strang. Nézeteltérések London és Párizs között?

London, június 10. A birminghami választókerületben Chamberlain beszédet tartott, amelyben kijelentette, hogy az angol kormány hajlandó a vitás kérdéseket Németországgal, vagy más országokkal meg tárgyalni és a megfelelő lehetőségek között megoldást keresni. Anglia a békés megoldásnak híve, de támadás esetén mindenki megismerheti erejét, amelyet a nemzetvédelem érdekében összpontosított.

Szintén Londonból jelentik, hogy Hudson kereskedelmi miniszter az alsóházban a világpiac helyzetéről szólva hangsúlyozta, hogy az árak egészséges elosztását kell megterem-

teni és ebben a kérdésben Németországnak megoldást. A munkáspárti ellenzék nagy figyelemmel kíséri Halifax beszéde után az események alakulását, amelyek a jelek szerint bizonyos közeledést szeretnének létrehozni Anglia és Németország között.

Londoni hírek szerint egyébként Anglia újabb tizmillió font sterlinges hitelt nyújt Törökországnak hadfelszerelési célokra.

Hore Belisha hadügyminiszter plimouthi beszédében kijelentette, hogy a jövő hónap folyamán Angliában 750 ezer ember lesz fegyverben. A toborzás a területiális hadsereg számára is teljes sikerrel folyik.

Hétfőn utazik Moszkvába Strang, angol megbízott

London, június 10. (Rador). A szombat reggeli angol lapok szerint Strang csak hétfőn reggel utazik Moszkvába, mert az általa teendő új javaslatakat még nem dolgozták ki véglegesen. A Times szerint a francia és angol kormány két formulát tanulmányoz a Balti-államok iránt. A paktum három aláírója kijelenté, hogy kölcsönösen segíten részéssel egymást, ha közvetlen vagy közvetett támadás érné őket. Kijelentették továbbá, hogy kötelezik magukat az északkelet-európai államok semlegességének tiszteletben tartására és ezt másokkal is tiszteletben tartatják.

Róma, június 10. (Rador). A Stefani jelentik: Anglia és Franciaország a jelek szerint nem értenek mindent egyet a szovjetekkel szembeni magatartásukat illetően.

Párizs, június 10. A külügyminisztériumban ma élénk tevékenység folyt Strang angol külügyi tanácsos moszkvai utjával kapcsolatban. Francia köröknek az a véleményük, hogy beható vizsgálat tárgyává kell tenni a szovjet javaslatra adott angol választ, amelyet valószínűleg még ma eljuttatnak Moszkvába. Strang tanácsos hír szerint több javaslatot visz magával az orosz fővárosba. Ugyancsak Párizsból jelentik, hogy Bonnet külügyminiszter ma Suriccs párizsi szovjet nagykövettel tárgyalt.

Párhuzam Halifax és Daladier beszédei között

Párizs, június 10. (Rador). A szombati francia lapok a szovjetekkel való tárgyalásokkal foglalkoznak és párhuzamot vonnak Halifax és Daladier beszédei között. A Le Figaro hasonlóságot állapít meg a két beszéd között. Halifax leszögezte, melyek azok a feltételek, amelyeket Anglia nem fogadhat el, mert maga Európa léte forog kockán, ha a nemzetközi egyezményeket nem tartják be és a gyengéket fenyegetik az erősek. Rámutatott arra is az angol külügyminiszter, hogy Anglia kész együttműködni az összes népekkel, hogy jobb életfeltételeket biztosítsanak mindannyiuk számára. Daladier is hasonlóan beszélt.

Románia szomszédaival szemben is, amelyek között ezúttal nem történt említés Magyarországról. „Az Országgal való szomszédai kapcsolatunk zavartalanok és jók, mint azt megelégedéssel tapasztalhattuk Potemkin itt-léte alkalmával. Tiszteletben tartottuk az elvet, hogy nem támaszkodunk egyik szomszédos nagyhatalomra sem a másikkal szemben, hogy ne adjunk konfliktusra okot a hatalmak között, amelyeket egymástól elválasztunk. Ez az elv hasznos, a mi érdekeink, a szomszédok és főleg az általános béke érdekei szempontjából. Egy erőteljes és független Románia a körülöttünk lévő államok számára a biztonság kezesége.”

Románia külpolitikája — Gafencu külügyminiszter expozéjának világos értelmezésében — a függetlenség politikája, anélkül, hogy a

A Le Populaire helyesli Halifax szavait, amelyek válaszul szolgálnak arra a kampányra, amely bekerítési célokat tulajdonít a demokráciáknak. Senkit sem akarunk bekeríteni — írja a lap —, de ez nem akadályoz meg bennünket abban, hogy a szovjetekkel való tárgyalások sikerét ne kívánjuk, a szükséges katonai előkészületek megtételével együtt. Gamelin angol fogadattása újabb bizonyítéka annak, hogy Anglia nem hajlandó meghajolni az erőszak előtt. Aki ennek ellenkezőjét hinné, keserűen csalódna.

Gamelin visszatért Párizsba

Párizs, június 10. (Rador). Gamelin tábornok pénteken este Londonból visszaérkezett Párizsba.

Göring lapja üdvözi Halifax békeajánlatát

Berlin, június 10. Göring lapja, az Essener National Zeitung német, kormányköröknek álláspontját ismerteti, Halifax beszédével kapcsolatban.

Az angol államférfiak legújabb megnyilatkozását komoly mérlegelés tárgyává kell tenni — írja a lap —, mert hosszú idő után ez az első eset, hogy angol politikus komoly békehangot üt meg. Németország békét akar és ennek az óhajának többiben is kifejezést adott. Az angol külügyminiszter beszédét az elmúlt napok eseményei igazolják, még pedig Pál jogoszláv régensherceg berlini látogatása, valamint a német-észti és a német-lett megnevezésmadási szerződések aláírása.

Németország még soha nem csapta be a tárgyalások ajtaját. Ha Anglia visszavonul a romlásba vezető útról, akkor Németország kész arra, hogy teljesítse feladatát. Ha Anglia hajlandó visszavonulni a Németországtól elvett gyarmatokat és korrigálni a versaillesi szerződésnek Danzigra és a korridorra vonatkozó pontjait, úgy ebben az esetben a német életérnek nincs több kérése.

Hasonló hangemben ír a Danziger Vorposten is, azt javasolva, hogy Anglia hagyjon fel a védelmi arcvonal megszervezésével.

teljes semlegesség politikája is volna. A Balkán-szövetség fontosságának és egységének kihangsúlyozása a nemzetközi világban különös értékelésre tarthat számot, különösen képpen most, hogy Pál jogoszláv régensherceg római és berlini utjával kapcsolatosan egyes külföldi sajtóorgánokban annyi szó esett a szövetség belső egységének meggyőzősítéséről és a jogoszláv szomszéd politikájának elkanyarodásáról.

Általános helyeslésre találnak bel- és külföldön egyaránt a szavak, amelyeket Gafencu Románia kisebbségi politikájáról mondott. Nem is tehetünk hozzá egyebet, mint azt a hő kívánságot, hogy „az ország összes polgáraival szembeni igazságtevés” politikája valóban az ország összes polgáraival szemben érvényesüljön.

VILÁG TUKRÉ

Egy hajó bolyong a tengeren...

Írta: SALAMON LASZLÓ

Valami baj van ezen a világon, baj van az emberekkel, baj van a gazdasági renddel, helyesebben rendtelenséggel, de a legtöbb bajt mégis az illúzióink okozzák.

Illúziók, amelyekről még mindig nem tudtunk megszabadulni, illúziók, amelyekbe még mindig úgy kapaszkodunk bele, mintha elvesztésük egyben életünk elvesztését jelentené számunkra.

Holott semmi okunk nincs rá, hogy ragaszkodjunk ezekhez a csaló és csalfa feltevésekhez, melyek egy elmult, elsüllyedt világ valóságának visszfényei csak bennünk; visszfények, amelyeknek fényforrása már régen kialudt, miként ama csillagok fénye is elhatol még hozzánk, amelyek már régen szilánkokká porladtak az Úr láthatatlan drámájában.

Ilyen ártalmas illúzió okozta annak a kilencszáz német-zsidó férfinak, asszonynak és gyermeknek tragédiáját is, akik Hamburg kikötőjében azzal a reménnyel szállottak fel a „Saint Louis” hajó fedélzetére, hogy kétéltű utazás után egy új élet, egy új világ horizontjai nyílnak meg majd előttük és az évezredek átok, mely régi hazájukban páriává silányította őket: egy új alkotási ház, egy új élet-teremtés boldogságában fog majd feloldódni.

A Saint Louis” hajó menetrendszerű pontosságával be is futott a kubai köztársaság kikötőjébe: Havannába s a kilencszáz zsidó utas talán dallal, talán boldog izgalommal várta, hogy arra a földre léphessen, amely új hazát, vagy ami ezzel egyenlő: tisztességgel megszolgált kenyeret fog nyújtani számukra.

Döbbenetes lehetett a pillanat, amikor köztölték veük, hogy a kubai köztársaság elnöke megtiltotta partraszállásukat.

Döbbenetes lehetett, mert hiszen a mi számunkra is az, jóllehet csak képzelőerőnkkel tudjuk beleélni magunkat a szerencsétlen hontalanok lelkiállapotába, akik egy szörnyű vézret elől menekülve, egy még szörnyűbb vézret karjaiba rohantak. A föld területe óriási s mint komoly tudósok hirdetik, olyan termékeny, olyan gazdag, hogy a mai emberiség létszámának háromszorosát is el tudná tartani. Maga a kubai köztársaság is gyéren lakott, fejletlen kulturájú és civilizációjú ország, melyben kilencszáz ember olyan láthatatlanul, olyan észrevétlenül tűnhetne el, mint a tengerben a folyó vize.

S ime: a kilencszáz embert, az érző szívet, éhez, minden poklot megjáró apákat, anyákat és gyermekeket, még sem engedték partraszállani.

A kubai elnök a törvényre hivatkozott, egy írott törvényszöveg nevében tagadta meg hozzájárulását ahhoz, hogy kilencszáz hontalan hazára találjon, tisztességes életet élhessen, hogy annyi megalázás után újra embernek érezhesse magát.

Ifjuságunk éveiben Montesquieu műveiben gyönyörködöttünk, a nagy francia gondolkodó bölcselétében, aki ama merész fel-fogásának adott kifejezést, hogy nem az emberek vannak a törvényekért, hanem a törvények vannak az emberekért.

E magasztos bölcsélet illúzióit is lom-tárba dohatjuk. Mert ime vannak, egyre számosabban vannak törvények, amelyek az embertelenséget szolgálják, törvények, melyek a törvényesség ürügyével szentesítik a szerencsétlenséget s minél nagyobb, minél meg-rázóbb ez a szerencsétlenség, annál több jogcímet látnak benne arra, hogy katasztró-fává súlyosbítsák.

Forma szerint senki sem emelhet kifogást a kubai elnök határozata ellen, annál is inkább nem, mert aki a hatalom, azé az

külügyminiszter... mondják po... helyzet és az an... ményei képezték... allgatás annak a... zók az angol-tö... val. Ez a ratifi... rók — a német... nek Németország... onná maga után... ancia-török egyez...

az az ankarai je... na-török tárgyalá... A tárgyalások... előreláthatólag... r. A török-francia... lesz a májusban... kozattal. A török... egbeszélést foly... vettvel.

jelentik, hogy az... amelyben minden... a jövő hét folya... katonai küldött... Ankarába azok az... a Londonba utazó... Ez a török de... az angol főváros... nem lehet tudni... üldöttség mennyi...

angol-francia száraz... arancsnoka

tin értesülése sze... vesített brit-francia... vevetkezők lesznek... Gamelin francia... haderőké William... a léghaderőké... légügyi tábornok... Gamelin Londonban... meg is egyezett, a... hogy a hírt fenn...

amelin tábornok, a... esnoka, Lelong tá... tes kísérésében má... angol admirális... field lordot, a nem... si miniszterét ke... gügyminisztériumban... tatott Hore Belisha... a kenti herceg fő... francia generalisszi...

gerészeti miniszté... ését határozta el a... Ebből 4 ellen-na... maszád és 4 akna...

gol

véglegesen úgy... addig a politikai

bels

rtelen történt for... Lutze kapitányal... várják Göbbels dr... átus elnöke június... ai alakulatokat. A... solatban nincsenek

körökben attól tar...

asztás

a felszínre hoza... odronyok elszakad...

és Lapkiadó R. T. Baron L. Pop 10 2-60.

PRIMAT

Amerikai meg...

Wedgwood ezredes megrázó beszéde az „illej” tragédiájáról

A gyarmatügyi miniszter válasza az alsóházi

ország s azé a jog is, mely mindig a hatalom szószólója.

A szomorú, a lesújtó, a megrázó csupán az, hogy a jog és a hatalom mögött elvész, elmosódik az az emberi arc, melyen az eredendő vadság mellett néha a jóság és megértés, az együttérzés és segíteni-akarási vonásai is kirajzolódnak.

Az óvilágban és az újvilágban még vannak emberek, sőt politikusok is akadnak, akik szeretnek szabadságról, jogról, humanizmusról beszélni. Jóhiszeműen és rosszhiszeműen-egaránt.

Vajjon ezek a jótételek gondolnak-e arra, hogy a „Saint Louis” hajó fedélzetén kilencszáz németzsidó anya, apa és gyermek néz szembe a legrettenetesebb végzetel, azért, mert a mai kor szelleme elzárja előlük azt a talpalattnyi földet, amelyen egyébként az erdők vadjai szabadon tányáztak, az utonállók szabadon garázdálkodhatnak és a madarak szabadon térhetnek fészkeikbe?

Nagy és időszéri kérdés ez, amely a görög sorstragédiák kórusának megrázó zengésével harsog bele a még élő lelkiismeretkőbe, de amelyet éppen azok nem hallanak, akiknek hallaniuk kellene és azok nem látják szemekkel, akik azt hiszik magukról, hogy mindent látnak és mindent megértenek.

Szörnyű Odyssea az, amelyet a „Saint Louis” hajó utasai átélnek. Odyssea, mely egy kevéssé ennek a rettenet kornak Odysseája is, mely háborzongató kalandok utvesztőjében tévelyeg és tévelygését világpolitikának nevezi.

Máskor, más korokban is voltak üldözök és üldözöttek; talán az egész történelem nem más, mint a két szembenálló embercsoport drámájának leírása.

De ama „sötét” századokban, amikor máglyák fényei világítottak meg az emberi természet sötéttségét, a menekülők előtt szélesre tárult a föld kapuja s új életet kezdhettek ott, ahol éppen befogadták őket.

Sajnos, meg kell állapítanunk, hogy a „sötét” századok jóval világosabbak voltak a mi világos századunknál.

E „sötét” századokban az emberiség még nem ismerte ugyan a repülőgépet, az óceánjáró hajóúriásokat, a rádiót és a mustárgáz áldásait, gyakran pestis és kolera pusztította és tizedelte meg az országok lakosságait, de viszont híjjával volt annak a „vivmány”-nak, mely az emberek ezrei és százai előtt a megélhetésnek, a megnyugvásnak még a reményét is elzárja.

Ez a „haladás” a mi korunk büszkesége, büszkesége, amelyet mélyen ille négyenleni, ha a szégyen még divatban volna s ha a lelkiismeret ázsióját nem jegyeznék olyan alacsonyban a civilizáció tőzsdéjén, hogy már nem is érdemes ügyet vetni rá.

Egy hajó bolyong a tengeren... Szent Lajosnak, a nagy keresztény királynak nevét viselő hajó, aki egykoron, igazi keresztényi szelidséggel, a szabad ég alatt osztotta az igazságot bizó és hívó alattvalóinak.

A róla elvezett hajó ott uszik a tengeren, de a szentlajos igazságtévés nincs sehol.

Nincs olyan kortársi igazság, mely igazságosnak vélné, hogy kilencszáz németzsidó és annyi más zsidó otthonra találjon, hogy becsületes munkával megkereshesse kenyérét, hogy szeméit bizón és szeretettel vehesse fel a csillagos, vagy napban fürdő égboltozatra.

Lehet, hogy a világ urai nem érnek rá ilyen apró ügyekkel törődni napjainkban, amikor a tét óriási és a játék egyre veszélyesebbé válik.

S mégis, nem tehetünk róla, az az érzésünk, hogy az óceánon bolygó hajó, fedélzetén ama kilencszáz zsidóval, a világ tévelygésének szimbóluma, mely nem található révbé mindaddig, amíg a „Saint Louis” és a többi emigráns-hajók utasai valahol partot nem érnek.

FELVÉTELI VIZSGÁK

A felvételi vizsgák az oradeai középiskolákba f. hó 20-án kezdődnek. Az oradeai Zsidó Fiuinternátus vezetősége f. hó 18-tól előkészíti a felvételre jelentkezőket, kérvényeket benyújtja ama tanulóknak, akik a jövő tanévre az internátusba bentlakóként jelentkeznek.

Az érdeklődők forduljanak az Ort. Zsidó Fiuinternátus igazgatóságához, Oradea, Str. Delavrancea 17.

London, június 10. Lapunk tegnapi számában megírtuk, hogy az angol alsóház ülésén a képviselők több kérdést intéztek az illegális zsidó bevándorlók sorsával kapcsolatosan a gyarmatügyi miniszterhez. A vita folytatódott a ház következő ülésén is. Ennek során Wedgwood ezredes beszédet mondott, amelynek során éles bírálatban részesítette a kormány magatartását. Mély hatást kiváltó felszólalása nagy vonalakban a következőket tartalmazta:

Az illegálisok tragédiája

— Az utóbbi hónapok folyamán egyik szerencsétlen menekülteket szállító hajó a másik után közeledett Palesztina partjaihoz. Félreértések elkerülése végett hangsúlyoznom kell, hogy nem nagy és kényelmes luxus hajókról van szó, hanem kicsiny, kényelmetlen három-négy száz tonna tartalmu hajókról. Egy-egy ilyen hajóra néha kétszázötven egész kilencszáz lélekig terjedő embertömeget zsúfoltak össze. A palesztinai parthoz való

megérkezésük pillanatáig sokan már három hónap óta tengődtek a nyílt tengeren. És amidőn végül az ország zárt kapui megakadályozták partraszállásukat, a legkétségbeesettebb kísérletektől sem riadtak vissza: sokan a tengerbe vetették magukat és uszva próbálták elérni a palesztinai partot, amely a menekülést és szabad életet jelentette számukra. Kálváriájuk azonban ekkor sem ért véget, mert a legtöbbször „illegálisok” elfogásáért külön díjazásban részesülő arabok, vagy rendőrök kezei közé kerültek. Ujabbán most már a nyílt vizen is feltartóztatják hajóikat és ha a kapitány vonakodik eleget tenni ama felszólításnak, hogy hajóját a hait-fai kikötőbe hozza, nem riadnak vissza attól sem, hogy hajójára löjjenek. Ezeknek a menekült-hajóknak az utasai nem mások valójában, mint menekült rabszolgák. Olyan körülmények közül menekültek ki Németországból, amelyek rosszabbak a néger rabszolgáéknál.

legutóbbi te... szállását enged... laszólhatom, hogy ezt a keresést most csu-mányozzuk.

Elsősorban Palesztinára gondolunk

— Szeretnék általánosságban válaszolni a Wedgwood ezredes által érintett kérdésekre. A parlamentre mély benyomást tesznek az Európa egyes államaiban történő zsidóüldözések. Mindent meg fogunk tenni, hogy előmozdítsuk a zsidó menekültek letelepülését más országokban. És amikor tengerentúli országokról beszélünk, elsősorban Palesztinára gondolunk, ahol már megteremtődött a Zsidó Nemzeti Otthon. Végzetes hiba lenne azonban, ha elvesztenénk a mértékek iránti érzékünket. Palesztina aránylag kis ország, nem nagyobb a walesi hercegségnél. Egyszerű Palesztina nem oldhatja meg az egész menekült-kérdést, még akkor sem, ha sokban járulhat hozzá e probléma nyugvópontra juttatásához.

— A kormány — mondotta továbbá Macdonald — nem tanúsít embertelen nemtörődömséget a menekültek sorsa iránt. De Palesztinának, mint minden más országnak, megvan a maga bevándorlási törvénye és mi ebben az esetben a bevándorlási törvény nagyarányú és szervezett megszégésével állunk szemben. Az illegális bevándorlásokat rendező elemek nagyon sokszor nem mások, mint a menekültek nyomorúságának kizsákmányolói. Nem érdekli őket, hogy van-e lehetőség a felelőtlen utra indított csoportok partraszállítására és a legtöbbször meg sem kísérik a szükséges okmányokat és certifikátokat megszerezni.

Wedgwood közbejött: De hiszen a kormány nem ad egyáltalán certifikátokat! — Azt meséli a szerencsétlen menekülteknek, — folytatja a gyarmatügyi miniszter, — hogy majd csak valamilyen módon partra szállanak Palesztinában. És az utért hatalmas összegeket kérnek, amely néha eléri a 40 fontot is.

— Wedgwood ezredes — folytatta Macdonald — azt kéri, hogy engedjük be a menekülteket és a mi emberségünkre apellál. Boldog lennék, ha felhívásának eleget tudnék tenni. Sajnos azonban nem tehetem. Az illegális bevándorlást nem engedhetjük meg, mert akkor az állandóan növekedni fog és ez a növekedés zűrzavart teremtene, újabb vérontásokhoz, terrorhoz és gyűlölethez vezetne Palesztinában. Nem egyéni esetekről van itt szó. Ha egyetlen hajó kikötését engedélyoznánk, kötelesek lennénk az összes többiekét ugyanebben az elbánásban részesíteni. És végül nemcsak olyan utasokról van szó, akik azokból az államokból származnak, ahol a zsidókat üldözik. Nem kizárólag menekült-kérdés ez, hanem a tízezrek kérdése, amely holnap a százazrekévé dagadhat. Olyan zsidók is jönnek, akik nem tartoznak a zsidókat üldöző államok polgárai közé. Mindannyian megkísérik a bevándorlási törvény megszégését és a palesztinai partra szállást.

Az előre haladott idő következtében Macdonald itt beszédét félbeszakította és az alsóház ülését elnapolták.

Csak a milanoi Fratelli Branca-féle

FERNET-BRANCA
hiteles.

Pályázat

A Zsidó Nemzeti Szövetség pályázatot hirdet a Szövetség, illetve az erdélyi cionizmus 20 éves történetének megírására a következő pályázati feltételek mellett:

1. A munkát a Zs. N. Sz. vezetősége történelmi monográfiának szánta 5—7 iv terjedelemben.

2. A pályázatot jellegével ellátva október 1-ig a Zs. N. Sz. központi irodájához kell benyújtani. (Timisoara, IV. Bul. Berthelot 3.).

3. A pályadíj 5.000 lej, amelyben a tanulmány kiadásának szerzői díja is benne foglaltatik.

4. Amennyiben a pályázatokat felülvizsgáló bizottság egyik pályamunkát sem tartaná kiadásra alkalmasnak, úgy a legjobbnak ítélt munka jutalomban részesül.

Zsidó Nemzeti Szövetség Vezetősége.

Elfogják a rabszolgát és visszaviszik parancsolójához

— A múlt század hetvenes éveiben — folytatta Wedgwood — törvényt hoztak, amelynek értelmében az a néger, aki brit hajóra lépett, ipso facto szabad emberré vált és nem volt szabad öt többé kiadni urának.

— Ma éppen fordítva történik: elfogják a rabszolgát és visszaviszik öt parancsolójához.

A könyörület utolsó szikrája is kialudt...

— Az embernek az az érzése, hogy a könyörület utolsó szikrája is kialudt a világban az utolsó tíz hónap alatt. Tizennyolc hónap alatt ezeltől még az egész világ és az alsóház is a legmélyebb megdöbbenéssel értesült arról a hírről, hogy 70 zsidót egy dunai sziklaszigetre száműzték és hogy onnan sem Németországba, sem Csehszlovákiába nem térhetnek vissza. A megdöbbenés és felháborodás olyan nagyfokú volt, hogy a gyarmatügyi miniszternek személyesen kellett engedélyeznie ezeket a zsidóknak a palesztinai bevándorlását. Most pedig mi magunk is beállunk azoknak a sorába, akik embertelen intézkedésekkel akadályozzuk meg, hogy az üldözöttek a szabadságot elérjék.

Wedgwood ezredes ezek után felsorolta azokat a hajókat, amelyeket illegális bevándorlók szállítására a palesztinai vizeken elfogtak, majd megkapó szavakban ecsetelte a hajó menekült utasainak nyomorát. Különösen az Aghios Nikoloros hajó sorsára tért ki, amelyre a parti őrség egyik hajójának kapitánya rálovett.

— Három menekült életébe került az emberi erkölcsnek ez a magasabbrendű megnyilatkozása, — mondotta Wedgwood. — Egy közülük azonnal meghalt, kettő súlyos sebesülések következtében pusztultak el. Ezzel kapcsolatban két kérdést szeretnék a gyarmatügyi miniszter urhoz intézni:

1. Megdicsérték-e és honorálták-e hőstétért ezt a kapitányt?
2. Angol volt-e, mert valahogy úgy érzem, hogy az angol kormányoknak és az angol nép fiának nem lett volna szabad 1939-ben olyan magatartást tanúsítani, amely legteljebb a hitlerizmushoz méltó.

„Ne a mi nevünkben tegye ezt a miniszter!”

— Időközben újabb két hajó érkezett a palesztinai partokra. Megengedik-e utasainak partra szállását, vagy újból visszaküldik őket? A két hajó közül az egyik, amely három nappal ezelőtt érkezett a palesztinai partokhoz, nem hozott új bevándorlókat, hanem más hajók menekült utasait, akik

Ugy látszik, hogy a németországi zsidó üldözések oly módon „hatották meg” a kormányt és különösképp a palesztinai kormányzatot, hogy ő maga kész elvégezni a németországi rabszolgatartók által kért legmucskosabb munkát.

egy görög szigeten tengődtek és most másodszor teszik meg az utat Palesztina felé. Megengedik-e a partraszállásukat? Ha a gyarmatügyi miniszter ur ezeknek a szerencsétleneknek a partra szállását azzal fogja engedélyezni, hogy számukat a következő certifikát-kvótából levonja, akkor felkérjük, hogy ezt ne a mi nevünkben tegye.

— Meddig akarja a gyarmatügyi miniszter ezt a politikát folytatni? Ha azonban el van szánva az eddigi utat járni, úgy a mi jogunk mindannyiszor vizsgálat tárgyává tenni azt a törvényes alapot, amelynek szelvényében a kormányzat megdöbbenő cselekedeteit keresztül viszi. Nem engedhetjük meg nevünk bemozolását. Lehetséges, hogy a gyarmatügyi miniszter urnak sikerülni fog az illegális bevándorlást megszüntetni, az azonban kétségtelen, hogy ez az oldal nem fogja az angol nép becsületét szolgálni az emberséges világtörténelmében.

A zsidóknak kötelességük ezt a törvényt megszegni

— Ön — fejezte be beszédét Wedgwood, a gyarmatügyi miniszter felé fordulva — olyan törvényt bocsátott ki, amely az emberséges és igazságosság ellemi jogainak megsértését jelenti és amelyet a zsidóknak nemcsak joguk, de kötelességük is megszegni. És ha a zsidók képtelenek is valamilyen törvényt megszegni, védekezni fognak és akkor ez az egész törvény csufos kudarcot vall majd. Jól tenné tehát, ha olyan gyorsan, amint csak lehet, visszavonná azt.

A gyarmatügyi miniszter válasza

Macdonald gyarmatügyi miniszter így válaszolt:

— Felelni akarok a hozzám intézett kérdésekre. Annak a parti rendőrhajónak a kapitánya, aki a hajóra lövetett, angol rendőrtiszt. Nem kapott díjazást tetteért. Ő csak törvényes kötelességét teljesítette.

— Ami a másik kérdés illeti, vajjon a két

Igy irtok én

Szag nélkül és ragasztás nélkül

Garantált és szabadalmazott módszerrel.

6 óra alatt

Deák mérnök, P. Unirei 7.

Telefon 17-17.

Néhány nappal ezel... társaságában — na... nos, kevéssé modoru... igen mondható nő áll... fenti című apróhirdet... detés szövege, mint a... kitott magyar beszéd... tett mindannyiunk k... távozása előtti napo... hogy mit végzett váro... Kedves közvetlenség... egyik ittlakó nagybat... Európai utazása több... rel állott összefüggés... tása alkalmával tiz... tartózkodó német zsid... vitte magával. Hasonl...

Amerikai n

A budapesti törvény... mával a budapesti t... tartózkodó zsidó ügyv... járt, hogy egy ameri... dik a magyar Metrop... beli lakására visszat... (természetesen zsidó... képtelenebb ügyek eli... bizni. Aztán újabb k... több ügyet el is vállalt... mézetesen szintén k... és ezért jelentette k... hogy csak néhány nap... Amint az apróhird... rokonának, L. ismert... árodacímét jelölte meg... jöttek is a kliensek sz... a kliensfelvonulást vé... va látták, hogy hova j... és biztos egzisztenciáj... ban tenát a legtipikus... a nevek megjelölése né... A legtöbb jelentkező... kába akar kijutni, m... rab. Mivel ehhez sem... sem pénzük, sőt affida... tesen mindegyik — az... — amerikai rokonára... szőr küldjön affidavi... engedélyt és végül ha... sem kell, hogy a jelen... mikor jómódu egyén... reménytelen jövő, a sz... Mivel a legtöbb az an... a címét sem tudja, a... az amerikai rokon fe... Az ügyvédnő már st... feljegyzést csinált ez... és több, mint harminc... hogy kivánságát ing... felszámítás nélkül, int... ben jegyzik meg, ha a... ilyen szívélyesek lesz... nem kell feladni.

Aki végignézte ezt... kétségbeesett embersé... zsidósors számalmas... valaha az „amerikai... meséket vicnekn tartó... nagybáci!” ma az a... amelybe a talajveszté... tömegesen nagyon sz...

Két ismert erdélyi z... del eltűnt gazdag (s... rokonának felkutatás... vel mindkettő valósza... amerikai rokon már... a hagyatéki tárgyalá... rikai ügyvédnőre bí... kell, hogy mindkettő... retne kijutni az USA... Három-négy komo... böző exportcikkeit... lehetőségei iránt érde... latos megbízást adott... amerikai viszonylatba... mondja az ügyvédnő.

A snorren... A következő látoga... snorren. Látogatásu...

Nem kell... Gyomor-, vese-é... gyógyhatása világh... fenyyes... Junius 10

HIREK

Időjárásjelentés. A bucaresti időjárás-jelentő intézet jelentése szerint mára a következő időjárás várható: Emelkedő légnyomás, váltakozó felhőzet, többnyire borús ég-bolt a keleti részeken, enyhe északkeleti lég-áramlás északkeleten, hősüllyedés, helyi jellegű csapadék.

MEGOLDOTTAK A ZSIROS ARCBŐR PROBLÉMÁJÁT. A zsiros, pattanásos arc-bőr igen gyakran a helytelen puderkeverékek használatának eredménye. Nemcsak a zsiros arc-bőr oka ismeretes ma már, hanem eltűntetési módja is. A **SULFAMYL-puder** mikro-szkópikus eloszlású kén- és egyéb hatóanyagok tartalmánál fogva, megszünteti az arc zsirosságát és pattanásait. Az arcot üdvé és bársonyossá teszi. Bőjellel kitűnő szolgálatot tesz a **SULFAMYL-arc krém**.

Gépkocsiszerecsélenség áldozata lett Windischgrätz Rudolf herceg. Bécsből jelentik: Windischgrätz Rudolf herceg motor-kerékpározás közben szerecsélenség áldozata lett. Egy Strummer nevű versenyző gépével felbukott. A herceg után haladva gépével beleszaladt Strummerbe és szintén felborult. Strummer sérülései súlyosak, míg a herceg a kórházban belehalt sérüléseibe.

Hétmillió tej a máramarosi utak rendezésére. Szegetről jelentik: A közlekedésiügyi minisztérium — a szigeti prefektúrához érkezett hivatalos jelentés szerint — hétmillió lej utalt ki a máramaros megyei utak rendezésére. Ez a legjelentősebb összeg, amelyet eddig egyszerre folyósítottak a rendkívül elhanyagolt állapotban levő máramarosi utak rendezésére. Crisan Emil ezredes-prefektus röviddel ezelőtt kimerítő jelentést készített a máramarosi utak rossz állapotáról és rámutatott arra a körülményre, hogy a vasúti forgalom szünetelése folytán az egész utas- és áruforgalmat az országutókon bonyolítják le, amelyet rendkívül mértékben igénybevesz az aránytalan megnövekedett, sűrű gépjármű forgalom. Az utak rendezéséhez a kormány által kiutalt anyagi eszközökkel már a napokban hozzáfognak. A közegélyre jelentkező munkabőri munkanélküliséket közmunkára fogják kirendelni s munkájukat a máramarosi inszerek részére kiutalt ingyen kukoricából fogják honorálni.

Székelési zavaroknál és az ezekkel járó általános rosszullétnél a rendkívül enyhén ható természetes „Ferenc József” keserűviz — reggel felkeléskor egy pohárral bevéve — a gyomorbeáratásra tartalmaz gyorsan kiűrti, a puffadtságot csakhamar csökkenti, az emésztést és a vérkeringést előmozdítja s tartós megkönnyebbülést szerez. Kérdezze meg orvosát.

Egy kolozsvári péksegéd hullájára bukkantak a Dermatagyár melletti vasúti töltésen. Megdöbbentő tragédia történt szombatra virradólag a Dermatagyár közelében. A hajnali órákban a járőrök a vasúti töltésen, közvetlenül a Dermatagyár melletti kerékszállónál egy férfi holttestére lettek figyelmesek. Azonnal értesítették a hatóságokat, ahonnan Ilea Ionel, a III. kerületi rendőrség titkára szállott ki a tragédia színhelyére a kerületi tisztiorvossal együtt, akik megállapították, hogy a halott Domsa Augustin, Podru Dragasanu uca 2. szám alatt lakó, 32 éves péksegéd azonos. A holttest mellett egy pár cipő feküdt összecsomagolva és a férfi lábán vastag harisnyák voltak. Feje valósággal ketté volt hasítva és vértócsában hevert a vasúti sínek mellett. A kiszállott rendőri bizottság feltevése szerint — mint-hogy semmiféle bucsulevel nem találtak a zsebeiben — szerecsélenségről lehet szó és pedig olyanformán történhetett a baleset, hogy a fiatalember esetleg illuminált állapotban bandukolt hazafelé és a berobogó vonat eközben elütötte. Az is lehetséges, hogy a fiatal férfi öngyilkossági szándékkal a vonat elé feküdt, de ebben az esetben a testét erősebben roncsolták volna szét a kerekek. A vizsgálatot folytató rendőri bizottság fogja most megállapítani a tragédia kát és körülményeit. Domsa holttestét beszállították a törvényszék bonctani intézetébe.

SZOVATA-FÜRDŐ
A fürdőtelep legszebb helyén, a Casa Magistraților szomszédságában épült, festői fekvésű

„SPLENDID”

villában elegáns szobák, ragyogó kilátással június 15-től kaphatók. Nagy kert az osz-tályos és fényes aljában. Minden szobában vízvezeték, villany, Fürdőszoba. Legteljesebb komfort. Cím: Dr Spitzer Sovata-Bái, vagy Cluj telefon 19-40.

— Az országos cionista értekezlet. A Kolozsváron megtartott országos cionista értekezletről szóló tudósításunkból sajnálatos technikai hiba folytán néhány igen fontos fel-szólalás maradt ki. Elsősorban Tihanyi Dezső (Marosvásárhely) felszólalását kell regisztrálnunk, aki a javaslatok feletti vitában hangsúlyozta, hogy a cionista elvi kompromisszumok sohasem voltak célravezetők és a cionizmus csak a maga útján tudja megvalósítani céljait. Sejovitz Béla (Marosvásárhely) felszólalásában a Cionista Közéleti Tanács hatáskörének pontosabb megállapítását kérte. **Izsák Slomó** a központi mezőgazdasági ki-képző telep kapcsán hangsúlyozza az összes igények honorálásának szükségességét. **Feier Pál** (Brassó) ugyancsak a hachsarah-kérdéshez szólott hozzá és az ezirányú pénzügyi tevékenység egységesítését kérte.

CORVIN

JÉGSZOLGÁLAT

Pontos és megbízható,
kapuig házhoz szállít.
Rendelés és felvilágosítás:
Telefon: 37-37
Str. Basarabiei No. 7.

— Tűz pusztított a Temesvári Adesgo harisnyagyár üzletelhelyiségében. Temesvárról jelentik: Az Adesgo harisnyagyárnak a kereskedelmi és iparkamara épületében levő lerakatában rövidzárlat következtében tűz keletkezett, mely az egész üzlet berendezését és a raktár készletét elpusztította. A tűz tovaterjedését a gyorsan kivont tüzoltók csak nagy nehézségekkel tudták megakadályozni.

Ma ezek kérésére újra bemutatásra kerül a **ROYAL** slágermozgójában minden idők legnagyobb vigjátéka:

STAN & BRAN

a nevetés királyainak legjobb filmje:

FRA DIAVOLO

(Az ördög cimborái)

2 órai falrengető nevetés! **AUBER** világhírű vigerájája után.
Partnerük: **DENIS KING**, a newyorki Metro politain operaház tenoristája.

— Felhívás a kolozsvári egyetem bölcsészeti és irodalmi fakultását végzett egyetemi hallgatókhoz. A kolozsvári Ferdinánd királyról elnevezett Tudományos Egyetem Bölcsészeti és tudományi fakultásának dékánja, dr Dragan Nicolae lapunk útján is felhívja a Társadalmi Szolgálatról szóló törvény 5-ik szakasza értelmében a fakultást végzett hallgatóit, hogy nyújtsák be indexeiket a dékánai hivatal titkárságához, megjelölve egyben a különleges tantárgyaikat is annak érdekében, hogy főiskolai helyzetük ellenőrizhető legyen és elkészíthető az a kimutatás, amely a végzett növendékekről a vonatkozó törvény rendelkezése érdekében minden év végén kötelező. Akik a felhívásnak nem tesznek eleget, kénytelenek lesznek viselni a vonatkozó büntető rendelkezéseket.

— Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, akik felejthetetlen felelősség elhunyt alkalmából részvénytulajdosasáikkal igyekeztek mérhetetlen fájdalommat enyhíteni, ezúton mondok köszönetet. **Stamber Hermann.**

— Az ideai fűrdőszobában Geoagiuban (Algyógy) Aszkel Emanuel ur vezetése alatt álló ort. kóser vendégház megfelel a legszigorúbb rituális igényeknek és azt legmelegebben ajánlhatom. **Krausz Mór**, albaiuliai fő-rabbi.

Részvények felülbélyegzését

a bélyegtörvény előírása szerint vállalja a

„Fides”

Schiessel Richard
Treuhand vállalat

CLUJ, Str. Iuliu Maniu 39.
Telefon 28-98.

Miért nem méltányolja a természetet?

Asszonyom, Ön mindenféle szépitő-szerhez folyamodik, ápolja és masszírozza arcát, drága krémeket használ, kenőcsöket, pasztákat, mert Ön művelt ember és tudja, hogy milyen hatása van az ápolat külsőnek. De miért nem méltányolja a természetet? A tej a természet adománya és a tej csodálatos módon kisimítja, felfrissíti és táplálja a bőrt. A modern orvostudomány ezerféle kísérlet után felismerte a tej hatását az arcbőrre és a tej alapján előállította a **Milkuderm-Milchfett-crém** és a **Milkuderm Hautsahne-t**. Egyaránt megfiatalodik a száraz és zsiros arc-bőr, ha ezekkel a készítményekkel kezeljük.

— A kolozsvári városi jéggyár leszállítja a jég árát. Megirtuk, hogy a kolozsvári jéggyárak, így a közönségi üzem is, néhány héttel ezelőtt 16 lejre emelte fel a jég árát. A közönségi körében nagy felzúdulást keltett a drágítás, amelyet a jéggyárosok azzal igyekeztek menteni, hogy a jég előállítása, az olaj és az ammóniak árának emelkedésével jelentősen megrugdult, úgyhogy egy jégábla előállítás költsége 11 lejre került. A közönség köréből elhangzott méltatlankodások miatt a polgármester jelentést kért a városi jéggyár igazgatójától a jég ára ügyében. A jelentés alapján a polgármester a közeli napokban olyan rendelkezést ad ki, hogy a jég árát a városi üzem szállítsa le 12 lejre. Miután a magánérdekeltségű gyárak a közönségi árak után igazodnak, bizonyosra lehet venni, hogy a közeli napokban általánosan olcsóbb lesz a jég, amely iránt a kereslet minden átmélet nélkül beköszöntött kánikula miatt ugrásszerűen emelkedett.

— A Goldmark Filharmoniai Társaság értesíti tagjait, hogy holnap, hétfőn este 9 órával kezdettel zenekari próbát tart. Kéretnek a zenekar összes tagjai pontos időben, teljes számban megjelenni.

Adományok a visói tűz-károsultaknak

A visói tűzkárosultak részére ma az alábbi adományok érkeztek az Uj Kelethez:

N. N. Toplița	Lei 1000
Samuel Pikkell, Bucuresti	500
Dr. Frieder Mór, Ludus	200
Roth Ladislau, Semlac	500
Sternheim Fr., Nadlac	100
Friedmann Eugen, Nadlac	200
Összesen:	Lei 2500

— A Hasomer Hacair 25 éves jubileumi ünnepe Marosvásárhelyen. A marosvásárhelyi Zsidó Kulturház tervét zsufozásig töltötte meg a zsidóság minden rétege, hogy résztvegyen a Hasomer Hacair helyicsoportja által rendezett jubileumi ünnepeken. A helyicsoport kórusa a Hatikva elnevelésével nyitotta meg az estét. Szántó Eljáhu, a csoport vezetője román nyelven nyitotta meg a gyűlést, üdvözölte Jámor Ferencet, a mozgalom barátját és dr. Berner Mór, a ZsNSZ elnökét. Bevezető előadásában Szántó Eljáhu a cionista ifjúság helyzetének változása után a Hasomer Hacair munkáját és különösen a vásárhelyi csoport munkáját méltatta. Nehéz körülmények között kezdte meg a mozgalom munkáját Erdélyben, ahol elsőként hirdette a chalucit eszméjét és elsőként követte embereitől, hogy napi tetteikben is megvalósítsák elgondolásaikat. Ezután kor-dokumentumként ható példákat ismertett a mozgalom fejlődéséről. A tetszéssel fogadott vezető előadás után dr. Berner Mór emelkedett szószárra és meleg szavakkal tolmácsolta jókívánatait. „Sohasem voltunk ellenségei mozgalmatoknak — mondotta — amikor, mint újtók léptek fel és mégkevésbé most, amikor sikeres és eredményes munka áll mögöttük.” Ezután Tihanyi Magda urhölgy, a vásárhelyi zsidó asszonyok ajándékát, egy aranybetűvel kihimézett kék-fehér selyem zászlót nyújtott át, buzdító szavak kíséretében. Mendel Zoltán a B'Néj Avodá testvérszervezet ajándékát nyújtotta át: egy ezüstből készült nagy somér-jelvényt, amely egy kék-fehér párnán volt elhelyezve. Izsák Slomó megköszönte az ajándékokat és üdvözlöttek. „Egységesebb és tökéletesebbé fog válni — mondotta — a cionista együttműködés, ha mindenkor alkalmazni fogjuk azt a périkai mondatát: „Itélj meg mindent a jó oldalról.” Ezt tették velünk is az ünnepi üdvözlők. Köszönjük az egész erdélyi mozgalom nevében a zászlót, amelyet átnyújtott nekünk, azon város zsidó asszonyai, amelyekben talán legrövidebben vert gyökereit mozgalmunk s amelyek éppen olyan időben jött, amikor a hit és nemzeti összetartozás szimbólumára a leginkább szükség van.” Ezután Izsák Slomó megkezdte előadást, amelyben a Hasomer Hacair huszonöt évéről beszélt: „A mozgalom története — mondotta — először csak az egyes fiatalok lelki történéseinek sorozata volt. A forrás, amelyből mozgalmunk fakadt, a zsidó sors fölötti fájdalom volt, törekvés nemzeti és szociális új-jáéledésre és a tudat, hogy egyedül az ifjúság képes életet radikálisan megváltoztatni és kimenteni a népet abból a tragédiából, amelybe a háború utáni években jutott. A célt csak később határozottuk meg, mert nálunk először van a cselekedet és csak utána következik az elmélet.” Ezután ismertette a Hasomer Hacair nevelési metódusait. „Nem tömegekkel, de mindig a tömegekért dolgozunk, egy széles méretű cionista építéssel és galuti nevelőmunkának raktuk le az alapjait.” A közönség lelkesen megtapsolta a színes és érdekes előadást. Jámor Ferenc előadásában történelmi síkon elemezte a chalucit mozgalom munkáját. Rámutatott azokra a történelmi összefüggésekre, amelyek a zsidó multozhoz kapcsolják a kibucokat, ezeket az első pillanatokban teljesen a zsidó tradíciótól távolinak tűnő életformákat. „Az esszeusok és a próféták szelleme kelt új életre azokban a kibucokban, amelyeknek legkristályosabb formáját a ma huszonöt éves jubileumát illő Hasomer Hacair alkotta. A kibucok nemcsak, mint a belső célok és lelki szükségleteknek megfelelő egységek jelentősek, hanem ezek képezik azt a formát, amely az országépítésnek is a legjobban megfelel. Minden újabb kerest, amit egy kibucnyik szerez, új állásoknak elhelyezkedését teszi lehetővé, mert egyik kibucnyik sem akar magának két kenyeret megtartani.” Az előadást hosszú taps követte. Az ünnepi hangulatban, a Techezákná és a királyhimnusz akkordjaival ért véget.

Caransebes—Teius

Gyermeknyaraló

4—14 éves gyermekek részére.
Információ: Drexlerne, Grossmann Margit
TIMISOARA, I. Str. Gh. Lázár 5. I. 5.

Pal

Eise Lasser-Schüler, költőnője, aki vagy 3 év (adatok, álmok és bolon-rékét), jeienteit meg itt van. A sajtó néhány val és méltó cikkeivel ezuttal remélhetőleg óva gúlásainál, nem fog elke-arab fertályába, ahol — a multkoriban házasság meg egy vén izmaelita, hárembe.

Meghalt rabbi Jakób szágos rabbi. 83 éves volt szülemben — apja rodos előző Szaloniakiben le- bert Samuel nevezte ki lépése után Kuk főrabbi — a terror kitörése óta hogy zsidó temetési mer- laot keresztül — együtt rabbitól kezdve a szél denki, aki számot tesz a tehát a halálában is a nek bizonyult, amithogy zott Eliezer Ben-Yehu Chájim Jozsef Sonnen- mindenkiel igaz barát denki iránt megértő vo- ségére ez a pár adat er- sők egyike volt a jisu fejlesztette a hébert, b- cionista volt, üdvözöl- szálemben járt. Szaloi- óvót alapított. Résztve- gresszuson. Tagja volt a charimnak. Az Aguda rabbi, a zsidóság vezéré- lenére benne... Történe-

TES

azonnal - NEMI-FÁJDALMA IDEGZÁBA INFLUENZANA

A zsidó légtő — Gal-raeben harcolt az ang háboruban — egyik tá felhívja bajtársait, kil- seiket a londoni hadü- sőro levelükben magya- ért történik ez a viss- bajtárs, a fehér könyv- dott bennünket. Nem- álozatra, amit a zs- hunyt a kitüntetések. Katonák mellett díszít- kitüntetések egye e- árulásra, egyre a har- zését váltják ki belől-

A Háárec, a legöre- lap, természetesen sok- főszerkesztőjével, a gy- lön mellékletet is ado- emlékére. Egyik tudó- ról szól, hogy Jeruzs- keresi a gyászhatat, kezdődik az ügy érde- dőan minjan van és- misajot-ot tanulak. a bizonyos apikorszi-

A héber egyetem- vid Yelin és felesége- tetéseit a királynak. ta meg, hogy miért, many hitszegővé vál- ben. És ezt Yelin tan- mondja az angol kir- tonság biztató jele ez- reménykedve nézünk- vábbi fejleményei elé-

A héber nyelv ba- Széfel Láám néven- amely pontozott szó- mára könyveket. A- ban ugyanis a pontoz- több fejtevést az új- kedet! — hallotta- jeleket, értsd: ujon-

**visói tűz-
aknak**

részére ma az alábbi
Uj Kelethez:

Lei 1000
500
200
500
100
200
Osszesen: Lei 2500

25 éves jubileumi
yen. A marosvásár-
ermét zsufolóság töl-
anden rétege, hogy
Hacair helyicsoportja
ünnepség. A he-
ntikva elénkélésével
zántó Elijáhu, a cso-
lven nyitotta meg a
or Ferencet, a mozer-
erner Mór, a ZsNSz
sában Szántó Elijáhu
etének változása után
káját és különösen a
káját méltatta. Ne-
kezdte meg a mozer-
ben, ahol elsőként
néjét és elsőként kö-
y napi tetteikben is
asaikat. Ezután kor-
példákat ismertette
l. A tetszéssel fogat-
tán dr. Berner Mór
meleg szavakkal tol-
„Sohasem voltunk
nak — mondotta —
ptetek fel és megke-
keres és eredményes
Ezután Tihanyi Mag-
yi zsidó asszonyok
kkel kihimezték ké-
nyújtott át, buzdító
endel Zoltán a B'Néj
ajándékát nyújtotta
nagy somér-jelvényt,
árnán volt elhelyezve.
te az ajándékokat és
sebbé és tökéletesebbé
— a cionista együtt-
alkalmazni fogjuk
télj meg mindent a
velünk is az ünnepi
z egész erdélyi mozer-
t, amelyet átnyújtot-
zsidó asszonyai, ame-
nert gyökeret mozer-
ben olyan időben jött,
ti összetartozás szim-
sükség van.” Ezután
e előadását, amelyben
szonót évről beszélt:
— mondotta — elő-
talok lelki történései-
forrás, amelyből mozer-
dó sors fölötti fájdá-
zeti és szociális új-
t, hogy egyedül az
radikálisan megváltoz-
pet abból a tragédiá-
utáni években jutott
tároztuk meg, mert
a cselekedet és csak
mélet.” Ezután ismer-
r nevelési módszereit
mindig a tömegekért
méretű cionista épi-
r munkának raktuk le
ség lelkesen megtap-
és előadást. Jámbor
ténelmi sikon elemeze-
munkáját. Rámuta-
ami összefüggésekre,
hoz kapcsolják a Ki-
lőn mellékletet is adott ki Móse Glücksohn
emlékére. Egyik tudósítása szemét szur. Ar-
ról szól, hogy Jeruzsálem apraja-nagyje. fel-
keresi a gyászhat, ahol — vigyázat, itt
kezdődik az ügy érdekessé válni! — állan-
dóan minjnan van és nemkülönbön állandóan
mismajot-ot tanulak. Hát így festenek azok
a bizonyos apikorszim?!

Palesztinai diárium

Eise Lasner-Schüler, a Héber Balladák
költője, aki vagy 3 év előtt bizarr utleirást
(adatok, álmok és bolondériák sajátos keve-
rékét), jelentette meg Palesztináról, újra
itt van. A sajtó néhány versének fordításá-
val és méltó cikkeivel üdvözölte. A költőnő
ezuttal remélhetőleg óvatossá lesz a kirán-
dulásainál, nem fog ekkalandozni Jeruzsálem
arab fertályába, ahol — utleirása szerint —
a multkoriban házassági ajánlattal tisztelte
meg egy vén izmaelita. Be akarta venni a
háremébe.

Meghalt rabbi Jakób Meir, a szefárd or-
szágos rabbi. 83 éves volt, itt született Jeru-
zsálemben — apja rodoszi zsidó volt — és
először Szalonikiben lelkészkedett. Sir Her-
bert Samuel nevezte ki kevéssel a hivatalba
lépése után Kuk főrabbi társának. Temetésén
— a terror kitérőse óta most történt először,
hogy zsidó temetési menet Ción kapuján ha-
ladt keresztül — együtt volt Duschinsky fő-
rabbitól kezdve a szélsőbaloldaliakig, min-
denki, aki számot tesz a jisivuban. Jakób Meír
tehát a halálában is a nagy szintézis emberé-
nek bizonyult, amihogy életében a kiátko-
zott Eliézer Ben-Yehudától kezdve rabbi
Chájim Jozsef Sonnenfeldig, a Kolel vezéréig
mindenkivel igaz barátságot tartott és min-
denki iránt megértő volt. Skálájának széles-
sége ez a pár adat erősen rávilágít: Az el-
sők egyike volt a jisivuban, aki élőnyelvű
fejlesztette a hébert, héberül prédikált. Ős-
cionista volt, üdvözölte Herzlt, amikor Jeru-
zsálemben járt. Szalonikiben héber kisdé-
vót alapított. Résztvett a 13. cionista kon-
gresszuson. Tagja volt az első Aszfét haniv-
charimnak. Az Aguda szónoka, Mose Blau
rabbi, a zsidóság vezérét siratta mindezek el-
lenére benne... Törtéennek még csodák!

TESTA
azonnal - csillapít
NEMI-FÁJDALMAKAT-FEJFÁJÁS
IDEGZSÁBA-FOGFÁJÁS
INFLUENZANÁL-HÜLESNÉL

A zsidó légio — Galipoliban és Erec Jisz-
raelben harcolt az angolok oldalán a világ-
háboruban — egyik tagja, Jehosua Csecsik,
felhívja bajtársait, küldjék vissza kitünteté-
seiket a londoni hadügyminiszternek és ki-
sérő levelükben magyarázzák meg neki, mi-
ért történt ez a visszaküldés. A háborubeli
bajtárs, a fehér könyv bizonyítja, megtaga-
dott bennünket. Nem volt tekintettel a vér-
áldozatra, amit a zsidók hoztak, szemét
hunyt a kitüntetések előtt, amelyek a zsidó
katonák mellét díszítik. Bennünket ezek a
kitüntetések egyre emlékeztetnek erre az
árulásra, egyre a harag, a felháborodás ér-
zését váltják ki belőlünk. Vissza velük!

A Háárec, a legöregebb ereci héber napi-
lap, természetesen sokat foglalkozik elhunyt
főszerkesztőjével, a gyászhat letele után kü-
lön mellékletet is adott ki Móse Glücksohn
emlékére. Egyik tudósítása szemét szur. Ar-
ról szól, hogy Jeruzsálem apraja-nagyje. fel-
keresi a gyászhat, ahol — vigyázat, itt
kezdődik az ügy érdekessé válni! — állan-
dóan minjnan van és nemkülönbön állandóan
mismajot-ot tanulak. Hát így festenek azok
a bizonyos apikorszim?!

A héber egyetem szenior-professzora, Da-
vid Yelin és felesége hazaküldte angol kitün-
tetéseit a királynak. Részletes levélben okol-
ta meg, hogy miért. Lényege: Az angol kor-
mány hitszegővé vált a zsidó néppel szem-
ben. És ezt Yelin tanár ur nyugodtan szemébe
mondja az angol királynak. Az erkölcsi bá-
torság biztató jele ez. Olyan biztató, hogy
reménykedve nézünk a nemzeti ellenállás to-
vábbi fejleményei elé.

A héber nyelv barátainak világszövetsége
Széfel Láám néven olvasó-kört alapított,
amely pontozott szöveggel ad ki tagjai szá-
mára könyveket. A héber nyelv elsajátításá-
ban ugyanis a pontozatlan szöveg okoz a leg-
több fejtörést az ujonoknak. Oh, diese Ne-
kudot! — hallottam nemegyszer sóhajtozni
jekeket, értds: ujonnan bevándorolt némete-

ket. Egyelőre három könyvvel ruickolt ki a
„chug”: Mind a hármat Rachel Fajenberg
írta. Az egyik regény, Bedarché néchar a cí-
me. A másik kettő történetek gyű-
teménye. Talán a külföldet is érdekelné fog-
ja ez a sorozat, ide írrom tehát a chug címét:
Szefer láám, Tel-Aviv, Benjehuda 144, első
emlet.

A telavivi börze már a közzététel előtt át-
szenvedte a viharokat, amik a Fehér Könyv
körüli dultak. A publikálás maga csodamódrá
emelkedést hozott az értékpapir piacon. A
jelzálogbank 5%-os kötvényei 88%, a 6%-os
kötvények 1/2%-kal emelkedtek. Emelkedés
mutakozik a többi vezető papirban is: Bicur
1/2%-kal, a KKL 4%-os kötvényei 3/4%-kal
emelkedtek. A Nir-obligációknál éppenséggel
1 és 1/4, sőt egyéssél % az emelkedés. Az
APC, a Hachsarat hajisur, nemkülönbön a
Potash részvényei szintén áremelkedést mu-
tatnak. Az értékpapir index így változott:
Május 15-én 100.67 volt a kötvények és 98.58
a részvények indexe. Viszont május 29-én így
festenek ezek az indexszámok: 101.47, ille-
ve 99.40.

Egy pártonkívüli szervezet pályadíjat til-
zott ki egy legfeljebb tizenkétstrófás versre,
amely találon tükrözi a jisiv jelenlegi lelki-
világát. A díj 3 font. Sauj Csernichovski és
Jahuda Kármí a zsüri tagjai. A pályadíjnyer-
tes verset meg fogják zseníteni.

Nadivi, a telavivi városi előljáróság titká-
ra, Indiában járt a Kófer háam megbízásából.
Itt megismerkedett Herman Kalenbach jo-
hannesburgi zsidó mérnökkel, aki testi-lelki
jóbarátja Mahatma Gandhinak, a hinduk
szabadságharcosának, s akit a hinduk „iga-
zib barátának, mint fajtestvéreink” jelzők
kíséretében emlegetnek. Kalenbach bemutat-
ta Nadivit Gandhinak, aki pedig mostanában
egy újabb éhségstrájk után tart, szegény
feje erősen legyengült és nem igen fogad. Na-
divi matracjain heverve találta a vezért és
élt az alkalommal, hogy bebizonyítsa neki,
hogy a Timesben megjelent levele a zsidókér-
désről merő tévedés. Ecsetelte előtte a német
zsidók helyzetét — szerették a hazájukat,
minden áldozatra készek voltak érte és csak
az erőszaknak engedve hagyták el ezt a föl-
det, amelyért annyi vérük ommlott a hábo-
ruban — és a tengernyi alkotást, amit a Pa-
lesztinába érkezett zsidók pénzzel-ésszel-ál-
dozatosan megteremtettek. Szavai nagy ha-
tással voltak Gadhira, aki újra meg újra ke-
ményen elítélte az antiszemitizmus barbariz-
musát, igérte szentül, hogy cselekedni fog az
üldözöttek érdekében és azt is, hogy újabb
adatokat fog egybegyűjteni a palesztinai
problémáról.

A Pidjon sevuim egyesület, melynek a né-
met-osztrák zsidó ifjuság kimentése és Pa-
lesztinába való áttelepítése a célja, s amely
5 hónap óta tevékenykedik, közzetette száma-
dását. 1730-an vállaltak a palesztinai csalá-
dokból kötelezettséget arra, hogy németor-
szági vagy ausztriai zsidó gyermekeket örökbe-
fogadnak. Ezek a családok 25 ezer fontot je-
gyeztek le és ebből az összegből 5000 fontot
már le is fizettek. A városok között Tel-Aviv
vezet. Itt 1500 volt a jelentkezők száma,
15.300 font a jegyzések és 4000 font a kész-
pézbefizetések összege. Jeruzsálem és Haifa
messzi távolban dőcögnek Tel-Aviv mögött.

Angliában parázs vita kerekedett arról,
hogy mekkora volt Palesztina befogadóké-
pessége a zsidó állami önállóság idejében.
Lloyd George kétésfélmilliót emlegetett a rá-
dióbeszédében. Ellenfelei Ruppinn statisztiká-
ját vonultatták fel vele szemben. Palesztina
and middle east legújabb száma egyiküknek
sem ad igazat. Abi-Jonah, a jeruzsálemi ar-
chologiai muzeum öre, a baltimorei Frank
professzor kutatásai alapján leszögezi, hogy
Palesztinának a római időkben 4 millió la-
kosa volt. Egyedül a Gailliban 400 ezer zsidó
lakott Kr. u. 2-ben. Szíriában ugyanebben az
időben 6 milliónyian laktak a mai 2.800.000-
rel szemben, Babiloniában, a mai Irakban
nyolcmilliónyian a mai 3 és fél millióval
szemben.

A palesztinai rádió beszűntette a héber
nyelvecskéket, viszont az arab nyelvlecke-
közzététést rendületlenül folytatja. A rádió-
tanács arab és zsidó tagjai — Jehuda Kauf-
mann és dr. A. Kannelsohn — értesítést kap-
tak, hogy az igazgatóság nem tart igényt to-
vábbi szolgálataikra. Altitólag egyik intézke-
dés sem áll kapcsolatban az új palesztinai
politikával. Fritz Simon nyelvlecekéi erősen
népszerűtlenek voltak zsidó körökben is, jó-
formán senki sem hallgatta őket. Megszűnté-
sük nem hagy tehát mélyebb nyomot. A
fontos csak az, hogy Fritz Simon nyelvlec-

**AZ UJ LUBOIL KIVÁLÓ TULAJDONSÁGAIT
MINDENKI ELISMERTE**

A Societatea Unirea mérnökei és vegy-
szeneinek hosszas kísérletezések után si-
került a mult évben olyan román olajat
gyártani, amely TELJESEN EGYENRÁNYU
a hasonló idegen olajokkal.
Ugy külföldön, mint az országban alapos

vizsgálat után az új Luboil minden román
autós használja, mert kenőképessége egészen
elsőrendű.

A Societatea Unirea büszke, hogy labora-
toriumaiban előállithatta az új Luboil,
amely speciális nyersolajokból készül.

AZ UJ LUBOIL
Az új Luboil OLCSÓ, mert
mint belföldi készítmény nem
fizet vámot és nincs alátelve a
kontingentálásnak.

LUBOIL UNIREA

AZ UNIREA S. A. R. GYÁRTMÁNYA

keiknek megszüntetése ne jelentse egyáltalá-
ban a héber nyelvlecke órák feladását. A rá-
dió-tanács megszüntetését pedig már hóna-
pokkal ezelőtt elhatározták. Erről az intéz-
kedésről tehát hoitbiztos, hogy nincsen poli-
tikai éle.

hogy általuk az egész orvosi társadalom ki-
egésztse ismereteit.

A terror következtében megcsappant Pa-
lesztinában a városi és a városközi autobu-
szok száma és az utasok száma is. 1935-ben
53.974 utas vette igénybe a három városi
zsidó közlekedési-kooperatívát, 1938-ban már
csak 43.537. A csökkenés megítélésénél azt
is számításba kell venni, hogy közben jelen-
tősen megnőtt a zsidó városi lakosság. A vá-
rosközi közlekedést 1935-ben 11.741 utas ve-
te igénybe, 1938-ban már csak 7.580. Itt a
terroron kívül a hatósági megszorítások is
szerepet játszanak. 1938 novemberében óta sze-
mélyazonosságú és katonai közlekedési igá-
zolványhoz van kötve a városközi utazás.
Az utobuszok száma 887 volt 1935-ben. Egy
évre reá 969. Ez a szám csökken. Nem a pol-
gári közlekedési eszközök gyarapodtak, ha-
nem a katonaiak, — innen a magasabb szám.
1938 elején ez a szám 750-re csökkent. Ez a
15%-os fogyás a két év előtti állapothoz ké-
pest. 1937-ben még 77 új autobuszt kapott
engedélyt, 1938-ban csak 20. Ez év első két
hónapjában össze-vissza egy új engedély ki-
adását kérelmezték egész Palesztinában.

A „Csak napi egy fillért a héber kulturá-
nak!”-mozgalom évi 72 ezer font bevétellel
számol és amint vezetője, dr. Jehuda Ibn-
Smuel Kaufmann elmondta egy sajtó-fogad-
tatáson, a következő intézmények létesítését
tervezi: Teljesen ingyenes nyelvi tanfolya-
mokat, népházakat, könyvtárakat, jesivákat,
végül szemináriumokat munkások részére.
Mozgó egyetemet, amely Dafnebe és Chani-
tába ép úgy elmegy, mint tesztem Petach-
Tikvába. Mozgó képképzőiskolákat, amelyek
szintén faluról-falura járnak. Női továbbké-
zőket. Iskolákat, amelyek számolnak a keleti
zsidó bevándorlók speciális kivánságaival és
amelyek elősegítik a jisiv különböző népele-
meinek szerves egységbe forrasztását.

Kormánystatisztika mutatja ki, hogy a
kiskereskedelmi árak jóformán alig változ-
tak Palesztinában a tavalyhoz képest. Tavaly
májusban 55.9 volt az indexszám, az idén
55.2. Ez az áralakulás azért meglepő, mert
viszont a nagykereskedelemben 10%-os ár-
csökkenés mutatkozik a multévhez viszó-
nyítva.

A fűttségnek nagy a szerepe Tel-Avivban.
Ha valaki jóismerőst akarja meglátogatni,
dehogy is kapaszkodik fel az emeletekre. Le-
áll valahol az uccán, az ismerős ablaka vo-
nalában és fűtture csücsüriti a száját. Van
egy közös jel-fűttyentésük, ezt fujja el. Ha
az ismerős otthon van, s fogadóképes kedv-
ben és állapotban, kidugja a fejét. Ha nem
jelentkezik, a vendég odébáll és legalább az-
zal vigasztalhatja magát, hogy legalább nem
koptatta lábát az emeletmászással. A fűtty-
jelek a legkülönbözőbbek, amihogy erősen
különbözik a lakosság politikai nézete, kul-
turája és főleg a zenei felkészültsége. Van
aki szimfoniák kezdőtaktusait fűttyüli, van
viszont, aki valamilyen divatos slágerből áll-
lít össze néhány ütemet. Van, aki a „lajno-
lás” nignunjaiból merít, tesztem a kacskarin-
gós sálsélet-el, vagy a gersajim-ot kultivál-
ja, ha látogatába készül. Viszont akad, aki
az Internacionálét fujja. A fűttyből néha az
országgra is következtetni lehet, ahonnan a
telavivi lakos ideszármazott. A szomszéd-
ságon például néhány nap óta a „Száz
zsidó egy sorba” dallamát fujja valaki. Rá-
adásul azt is tudom, hogy a zenei műveltség
legalsó fokán koog az illető. Egyszóval lá-
tatlanul is már két tulajdonságát tudom.
Ilyen beszédes, ennyire sokatmondó a tel-
avivi fűttyűszó!

nyaraló
rmekek részére.
Grossmann Margit
Ch. Lázár 5. 1. 5.

Wizo Azsidó Asszony

NYVATALÓS LAPJA

Az afulei leányfarm

Írta: KURT KRAMARSKI

Afule, az emeki település még mindig a királyfit várja, aki Csipkerózska-álmából felébred.

A városi fejlődés kezdetének nyomait a falusi élet képei váltják fel. Afuleh se nem falu, se nem város, hanem e kettő között áll.

Keresztülmegyünk egy csodálatos pálmaliget, amely e helységnek egyetlen büszkesége. Ezzel a pálmaligettel kezdték meg tizenhárom évvel ezelőtt a városépítést és ezzel be is fejezték azt. Ez a szép út majdnem átmenet nélkül egy termőföldbe torkollik. Pár száz méternyire melléjük ágazik el. Oldalán narancsligetek húzódnak, melyek éppen a narancsszűret földényében állnak. Előttünk egy zöld sziget fekszik körülveve messzi szántóföldekkel. Takaros kis falusi házikók, piros téglatetővel, tünnek elő ebből az óázisból. Mindjárt a Mesek Hápoáloth rácsos kapuja előtt leszünk, amely egyike a Wizo és a Moázath Hápoáloth leányfarmjainak.

Ez a leányfarm hosszú, nehéz utat tett meg, mielőtt a mai szépen kifejlődött gazdasági állapotba jutott volna.

Helyzetének magányossága és vízhiánya akadályozta természetes fejlődését. Annak ellenére, hogy a nyolc chaluca, kik első tapasztalataik után Ben Semen földjéről Afulebe költöztek, a legnagyobb áldozatkészséggel és kitartással, kimondhatatlan nehézségek közepette végezte feladatát, a vízhiányt majdnem áthidalhatatlan nehézségeket okozott. A zöldséges keret, melynek kultiválása fontos ágát képezte volna a gazdaságnak — nem öntözték kellőképpen és ezért kevés hozadékot nyújtott. Takarmányt nem lehetett kielégítő mennyiségben bevetni úgy, hogy elegendő hiányában elegendő számu tehén tartása lehetetlenné vált.

Ehhez járultak még a pénzügyi nehézségek. Mikor 1928-ban a farm támogatására határozta el magát a Wizo, megváltozott ez a helyzet. Ada Fischmannak sikerült dél-amerikai útján, különösképpen a Wizo mezőgazdasági kiképzési munkájára az argentinai Wizo Föderáció érdeklődését felhívni és asszonyaik fontos feladatuként tűzték maguk elé az afulei leányfarm konszolidálását és kiépítését. Elénk építő tevékenység indult meg, egy szép nagy lakóház, ebédlőterem és jól berendezett konyha létesült.

Az 1936-os év további fordulópontot jelentett a farm történetében. Sok éven keresztül az Emekben folytatott kutforrások következtében végre 1936-ban magában Afuleben elegendő mennyiségű vizet találtak, úgy, hogy a farm most rárérhetett az intenzív mezőgazdasági munkára. Ezen idő óta állandóan emelkedő fejlődést mutat és fontos szerepet visz a Wizo és a Mósáth Hápoáloth kiképző helyeinek jelentékenyen kibővített hálózatában. Ezt különösen a zsidóülődés országában fokozódó nyomor tette szükségessé. Az argentinai Wizo Föderáció céljával tűzte ki, hogy ezt a farmot hol eddig kb. harminckét leány helyezkedett el, olyan mértékben kibővítse, hogy az kb. ötven leány kiképzését tegye lehetővé.

Hangos „Salom“-mal üdvözölnek bennünket érkezésünkkor. Elénk jön a farm vezetőnöje, Sara Malkin, akit egy sereg fiatal leány vesz körül. Meglátszik rajtuk, hogy csak most hagyták abba munkájukat. Sara Malkin szívélyes szavakkal fogad bennünket. Körüljárjuk a kis birodalmat, mely olyan sokat, talán egész létét köszönheti a chaluca női munka ezen előharcosának energiájának és szeretetének.

Sara Malkin munkájának, a chavérák odaadásának és áldozatkészségének tudható be ez az eredmény.

A farm közép- és fénypontja a faiskola, ahol gyümölcs- és erdei fák, szőlőtőkék sokasága fejlődik. Ez Erec Jiszraél legki-

tünőbb faiskolája. Ebben az évben ültettek először citrusfákat is, a talajt mélyen felszántották és kerítéssel látták el. Mint saját gyermekeiket óvják és gondozzák a leányfarm vezetői és tanítványai facsemetéiket és fiatal növényeiket. Itt láttam a legapróbb virágcserepeket. Sara Malkin büszkesége és öröme átragad a fiatal lányokra, kikre rá van bízva ezeknek a jövőre érkező ültetvényeknek a gondozása és megóvása. Magasságuk még csak néhány centimétert ér el, ennek ellenére magukban hordozzák Erec Jiszraél jövőre érkező ültetvények reményességét. Kb. ötvenhatvanezer fiatal fácska hagyja el évenként ezt a „gyermekkertet“. A Balfour erdőnek egy része, ha szabad így kifejeznünk magunkat, itt pillantotta meg a napvilágot. Erec Jiszraél számos ültetvénye számára az afulei leányfarmból szereztek be a facsemetéket. Tekintettel Erec Jiszraél erdősítésének jelentőségére kiválóan fontos, hogy a leányököndékek ebben az ágazatban alapos kiképzést nyerjenek, hogy tudásukat Erec Jiszraélben gyakorlatilag is felhasználják. De más ok is szól emellett: éppen ez a kerti és csemete tenyésztő munka a legnagyobb mértékben alkalmas a nő számára és ennek a leányfarmnak az a feladata, hogy különösen azokat a mezőgazdasági munkáztatásokat fejlessze ki, melyekre a lányok már hajlammal fogva különösen alkalmasak.

Hasonló jelentőségű a zöldséges kert a mezőgazdasági kiképzés, valamint a „mese“-helyzete szempontjából. Ez a kert nagy területen fekszik, melyet mesterségesen öntöznek. Gyönyörű kelkáposztafajok, sűrű ágas-bogas paradicsom cserjék és izes retkek olyan szép tarka képet nyújtanak, mely minden háziasszonyt megörvendtetne.

Mindenfelé a lányok kis csoportjai dolgoznak. Az idősebbek utasításokat adnak a fiatalabbaknak és valamennyiüket szaktanárnők tanítják, kik sok éves elméleti és gyakorlati tapasztalataikat közvetítik tanítványaiknak.

Ezek a nagyvárosokból származó lányok már néhány hét alatt hozzászoknak a falusi élethez és munkához. Magától értetődöttség adnak a látogatóknak felvilágosítást azokról a munkákról, melyeket a mezőgazdaság különböző területein végeznek.

Sara Malkin a tehén istállóhoz vezet engem, melynek lakói pillanatnyilag a szabadban tartózkodnak. Tizenegy tehén képezi a leányfarm büszke tulajdonát. A tanulónők tejjelkészítési munkáját a szükséges felszerelések hiánya felette megnehezíti.

Gyönyörű naplemente tárul elénk. Az afulei farm zöldelő szántóföldek közé van beágyazva. Ezeket a szántóföldeket Erec Jiszraél, Tel-Joséf, Merchavia stb. kvucái gazdálkodnak mintaszerűen. Ezeknek az Emek-völgyeknek egy-egy naplementéje a legtrikább és legszebb élmények közé tartozik. Az új Erec Jiszraél leghatásosabb és leglebilincselőbb tájképeinek egyike ez. Épp ez a fekvés és az a munka, melyet ebben a virágzó Emek-kertben végeznek, különös jelentőségű a tanítványok begyökerezésénél. A lányok állandóan maguk előtt látják a völgyet, a szép telepeket, a körök körül sötétülő hegyesorokat, melyeknek mindegyike népünk heroikus múltjának egy egy tanuja. Mindezeknek folytonos látása addig formálja az embert, míg úgy nem érzi, hogy lelkiileg egybeforrott azzal a földdel, amelyet megművel. Ha sikerül ez az átalakulási folyamat — és erre nézve indokolt reményeink vannak — akkor Erec Jiszraélből már néhány év múlva a földdel összefonódott új emberek nemzedéke fog kisarjadni.

Mi sem bizonyítja jobban az eddigi eredményt, mint ezek a fiatal lányok. Képzelmük csak el őket, amint épp haza térnek mezei munkájukból. Egy-kettőre helyükre teszik munkaszerszámaikat, alaposan megmosakodnak és ruhát váltanak. Kis csoportokban verődnek össze a teához a szép ebédlőteremben. A modern, csak ezelőtt egy évvel befejeződött földszinti épület a legkorszerűbb technikai vívmányokkal rendelkezik. Ott van mintaszerűen berendezett konyha, amely a főzésben való alapos kiképzést teszi lehetővé. A konyhaművészetben a lányok három hónapon belül szisztematikus oktatást nyernek. Az említett ebédlőterem lehetővé tette a lányok szorosabb egybetömörülését és ez által élénkebb társadalmi és kulturális életet termelt ki. Itt folyik a héber nyelv. Tené és a zsidó irodalom tanítása. Nevetve beszél el a tanítónő, hogy erre a tanításra illik rá a Talmudnak ez a közmondása: „Ha nincs kenyér, nincs Tóra“, mert a tanítás böcs igébe minduntalan a szomszédos konyha zörejei vegyülnek bele.

A farmerlányok kis asztalok mellett ülnek. Egyikük felszolgál. Még ezután a nehéző nyolc órai munkanap után a fáradságnak nyomát sem lehet rajtuk észlelni. Az ebben a teremben uralkodó élénk és vidám hangulat bizonyítja ezt.

A hangulatos teázás csakhamar véget ér. A mezőgazdasági farm iskolává alakul át. A gyakorlati munkát elméleti oktatással kell kiegészíteni és ez a tanítás este folyik. Az egyes munkáztatásokat vezetőnői arra törekednek, hogy az elméleti tudás elhelyezése révén a gyakorlati munka iránti megértést és szeretetet fokozza. A konyhai munka kiegészítésére a jövőre háziasszonyokat a táplálkozási tudomány titkaiba vezetik be. A feladatok száma végtelenül nagy. A tehének, lovak és elsősorban majorság tartását alaposan kell elsajátítaniuk, a zöldséges kertet el kell látniuk a faiskola munkát is el kell végezni. A gabona és takarmány bevetése nemcsak időt, hanem tudást is megkövetel. És last not

least, mindeneség fiatal lány arra törekszik, hogy a háztartás minden ágában elméleti és gyakorlati kiképzést nyerjen. Szinte úgy látszik, hogy a két éves tanulási idő igen rövid. A vezetőnők többéves tapasztalatai a különben lehetetlen is lehetővé teszik és az eredmény bizonyítja, mennyire nagyrabesültek ezekben a tanfarmokban a kiképzést.

Vacsora után a lányok lakószobáikat mutatják meg. Ezek a kis szobák minden egyszerűségük mellett csinosan és takarosan vannak berendezve és csak lakónők egyéni izlésében különböznek. A tanulónők száma állandóan növekszik. A helyszük miatt már túrelmetlenül várják a második leközház befejezését. Hat szobát foglal magában és körülbelül husz tanulónőnek nyújt csinos otthont. Érdekesek ezeknek a lányoknak a különböző típusai. Csak lassanként közelednek egymáshoz a közösségi életben. Németországból, Ausztriából és Csehszlovákiából menekültek a rettenetes üldözések elől és most Erec-Jiszraél szabad és szép légkörében élnek. Romániai, lengyelországi, litvániai és lettországi és más országbeli lányok magukkal hozzák saját egyéni hangjukat abba a sokhangú zenekarba, melyet „zsidó nép“-nek neveznek és kicsiny közösségükben az árnyalattal Erec-Jiszraél tüköröztetik vissza.

A Wizo minden erőfeszítése a kétszerezére megnyitott tanfarmok és iskolákkal kapcsolatban nem tart lepedést az igénylésekkel. Afuleben körülbelül harminc lány él. A rendelkezésre álló 400 dunamnyi földterület elegendő volna arra, hogy még száz leányt felvegyenek. Elintézetlenül marad az a sok kérvény, melyben a kérvényezők kéri, hogy mentse ki őket a középeurópai káoszából és vegye fel őket a Wizo-otthonok egyikébe, mert hiányzanak ehhez az elégséges eszközökhöz. És itt áll előttünk a legkonstruktívabb feladatok egyike: nemcsak otthont nyújtani fiatalembereknek, hanem azokat a legnagyobb mértékben Erec-Jiszraél szükségleteire előkészíteni.

JESSIE SAMTER

*

Jessie Sampterrel, aki november végén váratlanul szívgyengeségben elhunyt, különleges egyéniség távozott el a Jisuv sorraiból. Jessie Sampter Newyorkból származik és a Hadassah alapító köréhez tartozott. A „Cionizmus“-ról szóló könyve, (mely röviddel ezelőtt jelent meg bővített második kiadásban) az az alapvető könyv, amiből egy egész amerikai generáció megtanulta a cionizmus ideológiáját és a mozgalom történetét. Jessie Sampter maga a cionizmust csak, mint chaluca, saját élete megvalósításában tudta elképzelni. Nagyon törekény szervezete ellenére már 1920-ban Erec Jiszraélbe költözött. Rechowothban telepedett le és főerdeklődését az ottani jemeniták felé fordította, akik számára Rosenber Majaval együttesen nevelési és tanítási lehetőségeket teremtett az óvodától kezdve az iskolán tulig.

Háza egy nagy idealista kör szellemi központja volt. Egy kis jemenita-lányt adoptált és mint saját lányát nevelte. Pár évvel ezelőtt Berlin Lea barátnőjével együtt megvalósította kedvenc eszméjét, hogy a kibucéletbe bekapcsolódjon. Givát Brenner mellett saját pénzéből üdülőtelepet épített, amit a kibucnak ajándékozott. Az ország egyik legkedveltebb üdülőhelyévé lett ez a telep, nem kis részben egyénisége vonzereje által.

Jessie Sampter költeményei és cikkei révén igen ismert író volt. Emeki versei: „Songs of the Emek“ himnusz formájában éneklük meg ennek a chaluca hősiségnek kezdetét. Másik könyve a „Book of the Nations“, amely a világháboru alatt és csodálatosképpen a Balfour-deklaráció előtt íródott, a legértékesebb költszete.

Ezt a könyvecskét az aktuális tartalma és gondolatainak fenséges szépsége és mélysége bibliai stílusával és dikciójának látnoki patoszával egy elragadó vízióú és jelentőségű modern proféták könyvévé avatja.

A könyv párbeszéd Isten és Izrael között. Isten, aki a nemzetek sokféleségét alkotta, hogy különböző nyelveken és formák között az örök igazságot és az egész emberiség testvériségét hirdessék, keserűen megbánta teremtését, mert a nemzetek tehetőségüket önző és erőszakos célokra használják. Elhatározza, hogy mindnyájukat saját erőszakos fegyverükkel pusztítja el, amit az elnyomottak az összes népeknél elnyomóik ellen fordítanak. Izrael is pusztuljon el, mert elmulasztotta Isten szava hirdetését.

De Izrael sok szenvedéseért szószólót talál és ez küzd Istennel ígérete megvalósításáért, hogy valaha a világ összes népeit Izraelben megáldassanak, hogy Izrael népe az imádság háza legyen a föld összes népei számára. És Isten megkönyörül. Ama kevés ezek kedvéért Izraelben, akik hívek maradtak és szentélyét Izrael országában újjáépíteni megkezdtek, eláll szándékától és a csoda jelül Izraelt az összes népek előtt ismét országába telepíti, hogy ott a béke és igazság templomát felépítse és a szellem fegyverét kovácsoolja, amivel az emberiségnek újra meg kell hódítania a földet.

Jessie Sampter utolsó verseskötete, régi és újabb költeményeinek gyűjteménye: „Brand Plucked from the Fire“, a mult évben jelent meg.

Tartottak lyama

A fixkamatozásu piac

bucuresti tözsdén a laban tartott irányzat matozásu papirok piac gusztoz 1-i szelvényes lyama szilárdabb. Stabilizarea zárófolyan 63.87-es, a kisajátítás az 1933. évi járadék 6 rea kötvény nagy címletlek 80.75-ös, az 1935. évi 3 százalékos 44.25-ös árfolyamon z nyek árfolyama tartot la részvény 25 lejlel 53 többi változatlan, a C dít Román 385 lej, a

A kikötő csök

Az északamerikai gab

A gabona világtözsdé érdeklődéssel figyelik a mté londoni tárgyalása termésbecslést illetően k nyek és emiatt még mi renciák az egyes buzae Mivel az északamerikai tartott, illetőleg a term vultak, az északamerikai őken az árak szilárdab Liverpoolban és Rotterdam argentinai és ausztráliai hatása alatt az árak la

A románli gabonátöz ten közepes forgalom m zatlanok maradtak. A bizottsága a napokban 9-én lejáro buzexportpré idejének meghosszabbít kpsolatos rendelet az e ezer lejrol négyezer amint azt tegnapi sz zöltük. A kikötővárosok ban van élénk üzlet, a ben, olajmagvakban és galom közepes.

A fontosabb románia hét végén a következő: Bucuresti: 79 kg-os anyaggal) 41.000 lej, napraforgómag 51.000 le

Ipari és

A Soc. „Continental“ lui S. A. Bucuresti jur tart, amelyen módosítja úgy, hogy az 50 millió darab 1000 lej névérték lani, az eddigi 100.000 tétli részvény helyett, ben 50 millió lej 3.353.780 lej nyereséget főösszege 548.631.677 le

A nagyváradi Régnér 1938. évi mérlegében tartalék mellett 1.214.62 mutat ki. A mérleg fő tesz ki. A mérleg főbb megalapozottsága és tesznek élénk tanuságo dékelt körök meglege sul a multévi eredmény

Az Automobilia S. A legében 5 millió lej rész lej tartalékalap mellett

KÖZGAZDASÁG

Tartottak a favoritértékek árfolyamai a bucaresti tőzsdén

A fixkamatozású papírok közül a favoritok szilárdultak, a részvény-piacon nem egységes az árfolyamalakulás

Bucuresti tőzsdén az elmúlt héten általában tartott irányzat uralkodott. A fixkamatozású papírok piacán a július 1 és augusztus 1-i szelvényesedékek árfolyama szilárdabb, a többi változatlan, a Stabilizarea zárófolyama 65, a Desvoltarea 63.87-es, a kisajátítási kötvény 60.25-ös, az 1933. évi járadék 69.62-es, az Inzestrea kötvény nagy címletei 83.62-es, a kis címletek 80.75-ös, az adóbon 51-es, az 1935. évi 3 százalékos Consolidarea kötvény 44.25-ös árfolyamon zárt. A bankrészvények árfolyama tartott. A Banca Națională részvény 25 lejjel 5575 lejjel szilárdult, a többi változatlan, a Comro 220 lej, a Credit Român 385 lej, a Româneasca 580 lej.

a Credit Industrial 745 lej. A Dacia-România 4075, a Generala 1140 lej, az Agrícola Fonciera 330 lej, a Naționala 260 lej. A petróleumrészvények alig tartottak. Az Astra-Română 10 lejjel 870 lejjel, a Steaua Română 5 lejjel 340 lejjel lanyhult, a többi változatlan, a Concordia 544 lej, a Credit Minier 245 lej, a Redevența 174 lej. Az ipari részvények árfolyamalakulása nem egységes. A Resita 40 lejjel 535 lejjel, a Telefonrészvény 80 lejjel 1245 lejjel szilárdult, a Mica részvény 15 lejjel 1680 lejjel, a Tramway-Bucuresti 15 lejjel 1115 lejjel lanyhult, a többi változatlan, a Letea 1015 lej, a Titan-Nadrag-Calan 1555 lej, a Carpatina 590 lej.

A kikötővárosok gabonátözsdein csökkent forgalom mellett változatlanok az árak

Az északamerikai gabonátözsdeken tartottak, Liverpoolban és Rotterdamban lanyhábbak a búza árak

A gabona világtözsdeken továbbra nagy érdeklődéssel figyelik a Nemzetközi Buzakomité londoni tárgyalásait, amelyen az ezévi termésbecslést illetően különbözőek a vélemények és emiatt még mindig nagyok a differenciák az egyes buzaexportállamok között. Mivel az északamerikai szárazság e héten is tartott, illetőleg a terméskültségek alig javultak, az északamerikai összes gabonátözsdeken az árak lanyhábbak. Ezzel szemben Liverpoolban és Rotterdamban fokozódott az argentinai és ausztráliai búzakinálat, aminek hatása alatt az árak lanyhábbak.

A romániai gabonátözsdeken az elmúlt héten közepes forgalom mellett az árak változatlanok maradtak. A kormány gazdasági bizottsága a napokban foglalkozott a június 9-én lejáró buzaexportprémium fizetési határ-idejének meghosszabbításáról és az azzal kapcsolatos rendelet az exportprémiumot hétezer lejre négyezer lejjel szállította le, amint azt tegnapi számunkban már közöltük. A kikötővárosokban főleg kukoricában van élénk üzlet, a többi gabonaneműekben, olajmagvakban és főzélékben a forgalom közepes.

A fontosabb romániai gabonátözsdeken a hét végén a következő árakat jegyezték:
Bucuresti: 79 kg-os buza (2% idegenanyag) 41.000 lej, kukorica 41.000 lej, napraforgómag 51.000 lej, zab 45.500 lej.

Brăila: 79 kg-os buza (2% idegenanyag) 43.000 lej, 71-72 kg-os rozs (4 plus 4 %)-kal 30.000 lej, 58-59 kg-os árpa (5%-kal) 36.000 lej, szárított kukorica 41.000 lej, Victoria borsó 60.000 lej, takarmány borsó 45.000 lej, Transilvania bab 106.000 lej, Naveta repce 75.000 lej.

Galati: 77 kg-os buza (3%-kal) 41.350 lej, 59-60 kg-os árpa (6%-kal) 35.250 lej, 40 kg-os zab 44.000 lej, kukorica 39.500 lej, I-a bab 110.000 lej, Naveta repce 74.000 lej, tökmag 92.000 lej, napraforgómag 52.000 lej.

Constanța: 79 kg-os buza (1%-kal) 43.250 lej, 76 kg-os (3%-kal) 42.500 lej, 58-59 kg-os árpa (4 plus 1%-kal) 36.000 lej, szárított kukorica 41.500 lej, Ialomița bab 102.000 lej, tökmag 92.000 lej.

Temesvár: A bányási gabonapiacokon a szezonserü csendesség uralkodik, egyedül kukoricában van némi üzlet. Árak: Temesi buza 39.000 lej, torontáli buza 39.500 lej, kukorica 40.300 lej, zab 46.500 lej, korpá 35.000 lej, takarmányárpa 38.000 lej, tavaszi árpa 40.000 lej, napraforgómag 42.000 lej, muhar-mag 32.000 lej, tökmag 78.000 lej, vagononként.

Kolozsvár: 78 kg-os buza 44.500 lej, 59-60 kg-os rozs 31.000 lej, 40 kg-os zab 50.500 lej, ókukorica 38.000 lej, lóheremag 190.000 lej, lucernamag 410.000 lej, korpá 36.000 lej, fehérbab 111.500 lej, vagononként.

Ipari és kereskedelmi vállalati hírek

A Soc. „Continental” p. Comertul Fierului S. A. Bucuresti június 20-án közgyűlést tart, amelyen módosítják az alapszabályokat, úgy, hogy az 50 milliós részvénytőke 50.000 darab 1000 lej névértékű részvényből fog állani, az eddigi 100.000 darab 500 lej névértékű részvény helyett. Az 1938. évi mérlegben 50 millió lej részvénytőke mellett 3.353.780 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 548.631.677 lej.

A nagyváradi Régnér és Weisz Textilművek 1938. évi mérlegében 14.600.000 lej tőke és tartalék mellett 1.214.628 lej tisztanyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 17.943.969 lej tesz ki. A mérleg főbb adatai a gyárvállalat megalapozottsága és prosperitása mellett tesznek élénk tanúságot, s a szakmában érdekelt körök megleléssel veszik tudomásul a múltévi eredményes munkásságot.

Az Automobila S. A. Cluj, 1938. évi mérlegében 5 millió lej részvénytőke és 1.900.000 lej tartalék mellett 1.010.150 lej tisztanyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 30.028.148 lej. A közgyűlést június 20-án tartják meg.

A kolozsvári Fenyves S. A. p. Comertul Vinului 1938. évi mérlegében 500.000 lej részvénytőke és 280.000 lej tartalék mellett 184.620 lej tisztanyereséget mutat ki.

Az Arad-Chișla Fabricii și Rafinării de Zahăr din România S. A., amelynek tulajdonát képezi az aradi cukorgyár is, 1938/39. évi (1939. március 31-én lezárt) mérlegében 134.937.000 lej részvénytőke és 1.996.500 lej tartalék mellett 691.823 lej tisztanyereséget mutat ki, amelyből osztalékot nem fizet. A mérleg főösszege 495.062.253 lej. A közgyűlést június 20-án tartják meg.

Az aradi „Tebe” Uzinele Române Textile S. A. június 19-én közgyűlést tart, amelyen a 30 milliós részvénytőkének negyven millió lejjel emelik fel. Az 1938. évi mérlegben 30 millió lej részvénytőke és 492.019 lej tartalék mellett 3.145.693 lej tisztanyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 113.030.428 lej.

Az aludnai erdők kitermelő Intreprinderile Cioșani S. A. R. június 22-én közgyűlést tart, amelyen a 40 millió lejes részvénytőkének 65 millió lejjel emelik fel.

ASZFALTOZOTT UTON

a Buick minden megerőltetés nélkül repül...

ROSSZ UTON NEM RÁZ

mert a kocsinak csodálatos a rugózása...

A VÁROSBAN

a Buick jobban indit és gyorsit, mint bármely más kocsi és háza előtt mindenki csodálatát hívja ki.

Buick
1939

GENERAL MOTORS gyártmány

MEGÉRKEZTEK AZ 1939-es BUICK MODELLEK ÉS MEGHIVJUK, HOGY TEKINTSE MEG EZT A REMEK KOCSIT.

Kizárólagos elárusító:

LEONIDA & Co.

BUCUREȘTI, BD. TAKE IONESCU 30-32

Marosvásárhely: Vitális & Simon P. Regeele Ferdinand 65. Beszterce: Ludwig és Neckel Str. I. C. Brătianu 2. Szatmár: Leibovici „Garaj Central”. Nagyvárad: E. Friedman P. Unirii 5. Timisoara: Prohaska és Flă Str. Brătianu 24. Déva: I. Illies „Auto-Technika”.

lékalap mellett 3.145.693 lej tisztanyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 113.030.428 lej.

Az aludnai erdők kitermelő Intreprinderile Cioșani S. A. R. június 22-én közgyűlést tart, amelyen a 40 millió lejes részvénytőkének 65 millió lejjel emelik fel.

A temesvári „Elgiba” Soc. de Distribuția Electricității în Banat S. A. R. 1938. évi mérlegében 100 millió lej részvénytőke mellett 4.081.364 lej veszteséget mutat ki. A mérleg főösszege 166.306.723 lej.

A megyesi Első Földgázüzemű Üveggyár Rt. június 15-én közgyűlést tart, amelyen határozni fognak a vállalat székhelyének Bucurestibe történő áthelyezéséről. Az 1938. évi mérlegben 100 millió lej részvénytőke és 3.466.170 lej tartalék mellett 6.419.597 lej tisztanyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 239.865.691 lej.

A lugosi „Lutex” S. A. R. p. Reprezentante și Comerțul de Textile közgyűlésén az egy millió lejes részvénytőkének 5 millió lejjel emelték fel. Ugyanekkor az igazgatóságba választottak: Virgil Chișișcu, Oswald Brăneanu, Grigore Popescu, Victor Curuțiu, és Csató Lipót.

A marosvásárhelyi Industria de Piele S. A. 1938. június 30-án lezárt évi mérlegében 5.200.000 lej részvénytőke és 361.215 lej tartalék mellett 783.500 lej tisztanyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 99.801.172 lej.

A premeri (Brassó megye) Vama Buzău S. A. 1938. évi mérlegében 5 millió lej részvénytőke és 101.523 lej tartalék mellett 37.839 lej veszteséget mutat ki. A mérleg főösszege 20.168.322 lej.

Fizetésektelenségek

Kohn et Leb marosújvári kereskedő kényszergezeje ügyében a törvényszék az eljárást megszüntette.

Egybeolvad a két erdélyi földgázársaság

A két erdélyi földgázársaság, a Societatea Națională de Gaz Metan S. A. R. (Sonametan) és a S. A. R. de Metan (volt U. E. G.) legutóbbi közgyűlésén a két vállalat fúzióját határozták el, azzal, hogy a fuzionált vállalat a Sonametan cége alatt folytatja tovább működését. A fuzionált földgázársaság részvénytőkéje 640 millió lej. A fuzionált vállalat igazgatósági tagjaiul Ioan, I. Lapedatu, Ludovic Mrazec, Emanoil Dan és Dr. Ing. C. I. Motas választottak meg.

99. JUNIUS 11.

R. T. közgyűlésén
tak: Eugen Ozell,
Fabritius és Ri-
törvényszék be-
gazgatósági ülésén
vezető igazgatóvá

din Banat S. A.
gyűlésén az igaz-
tak: C. Basarač,
Popescu, Robert
on Dewez.

Temesváron rész-
hoziipari üzemek
nyitóké 400.000 lej.
jai: Alexandru Bă-
rioara Băcila, Ele-
József és Balássy
vényszék bejegyez-

Comercială S.A.
ságba választat-
k Ferdinand és dr.

S. A. legutóbbi
S. A. pt. Artii-
a változtatta, amit

Industrie Chimic
technică S. A. köz-
ba választották dr.
akit a törvényszék

Moara Căldărușă
en az egymillió lejés
e szállították le a
által, majd a rész-
lejre emelték fel-
n egyes 500 lej név-
án 499—499 lejt fi-
k. Ugyanakkor az
attak: Ioan Wagner,
Zippel, Ioan Welch
a törvényszék be-

ARE

PASIV

TOTAL

15.000.000.—
10.000.000.—
5.434.362.—
535.728.—
51.748.—
916.550.—
14.005.881.28
31.814.547.50

9.510.335.—
123.556.585.—
80.621.108.—

9.460.046.—
16.273.135.—
14.250.—
2.762.696.—
6.530.100.—
19.478.085.—

1.684.573.—

347.649.729.78

constituirea
se certifica
după toate
această lege.

A londoni City már leszámítja az angol-francia-orosz egyezmény várható gazdasági következményeit

A Nemzetközi Fizetések Bankja legközelebbi igazgatósági ülésén döntenek, hogy a cseh-szlovák jegybank Londonban, Párizsban és Baselen zárolt aranykészletét kiszolgáltatják-e a németeknek

Zürich, június 10. Chamberlain ismert beszéde után — amelyben az angol-francia-orosz egyezmény közeli megkötését jelentette be — általánosan bizakodó hangulat lett urrá az összes nyugateurópai pénzügyi körökben és tőzsdéken. Az egyezmény tartalma mellett még mindig találgatások vannak, azonban Párizsban és a londoni Cityben hónapok óta nem tapasztalt kedvező hangulat követte Chamberlain eme jelentését. A londoni City egyes köreiből még mindig tapasztalható bizonyos óvatosság is, főleg az őszi hónapokat illetően. Ezzel magyarázzák, hogy az USA felé még az elmúlt héten is indítottak aranyküldeményeket, főleg Amszterdamból és kisebb tételeket Londonból. A pénzügyi helyzet minden nyugati pénzügyi piacon kedvezően alakult az utolsó után.

A nyugateurópai árutőzsdéken a legfontosabb nyersanyagok árai általában tartottak. Az elmúlt héten élénk volt a kereslet a kaucsuk iránt, tartott árak mellett és indokoltan bizonyult, hogy a nemzetközi kaucsukkartell nemrég a kaucsuk exportkvótát 50 százalékról 55 százalékra emelte fel, ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy a kaucsukexportőrök az eddiginél tíz százalékkal többet tudnak exportálni. A buza és gyapotárak is tartottak és általában kevesebbet beszélnek már a hatalmas eladatlanságokról és a gyapotban kisebb érdeklődést nem tartanak kizártnak. A rendnél nagyobb kereslet mutatkozik a cukor iránt is és ezzel magyarázható, hogy a Nemzetközi Cukorkomité emelni akarja az angol gyarmatok és Kuba exportkvótáját.

A csehszlovák jegybanknak Londonban, Párizsban és Baselen zárolt aranykészletei tovább foglalkoztatják ugy az érdekelt hivatalos köröket, mint a nyugati pénzügyi köröket. A német kormány ragaszkodik a csehszlovák jegybank aranykészletének a Reichsbank részére történő kiadásához, viszont az angolok és franciák Csehszlovákia különböző nemzetközi kölcsöneinek rendezésére akarják azt felhasználni, mivel a németek a Cseh és Morva protektorátus külföldi adósságait nem fizetik. Mivel az aranykészlet túlnyomó része a Nemzetközi Fizetések Bankjánál van letétbe helyezve, a BIZ legközelebbi igazgatósági ülésén igen fontos napirendi pontja lesz a kérdés rendezése.

A lengyel kormány 50 millió fontos londoni kölcsönére vonatkozó tárgyalások befejeződtek. A kölcsön husz éves és 3 százalékos. A kölcsönt egy londoni bankcsoport nyújtja, az angol államkincstár garanciája mellett. A lengyel kormány megbíztattal hasonló kölcsön felvételéről tárgyalnak Párizsban is.

A gyapotexportőr államok megbíztattal Washingtonban tárgyalásokat folytatnak a gyapotkérdés rendezésére. A tárgyalások annyira előhaladtak stádiumba jutottak, hogy szeptember 5-re nemzetközi gyapotkonferenciát hívtak egybe. A konferencia összehívásáig megtörténnek az előkészületek a nemzetközi gyapotexportkartell tervezé-

tének kidolgozására is, amelynek letárgyalása a konferencia legfontosabb napirendi pontja lesz.

A brazil kormány az elmúlt hetekben restabilizálta a valutát a Newyorkból kapott kölcsönrel és megkezdte a külföldi adósságok fizetését. Az újabb kormány rendelet több enyhítést vezet be a devizarendszerben. Viszont több délamerikai állam újabb devizaszigorításokat vezetett be.

A wieni Creditanstalt vezetősége — 9 év után először — az 1938 évre nyereséges mérlegelt publikált és ennek alapján ezéven megkezdte az osztalékfizetést, öt százalékos osztalékkal. Az évi jelentés szerint az 1931 évi Creditanstalt-bukás összes következményeit likvidálták.

A nemzetközi devizapiac az elmúlt héten, főleg holland forint ellenében keresette az aranyat, newyorki rendeltetéssel. Az egyes valuták közül változatlan a svájci frank és francia frank árfolyama, a dollár és font mindenütt szilárdabb, a holland forint főleg Londonban és Newyorkban lany-

Fényes keretek között ünnepelték meg a román vasutak létesítésének 70-ik évfordulóját

Öfelsége és Mihály nagyvajda jelenlétében zajlottak le a nagyszabású ünnepségek

Bucuresti, június 10. A Giulesti stadionban ma ünnepelték a vasutak Romániába való bevezetésének 70-ik évfordulóját. Már a kora reggeli órákban megkezdődött a tömegek felvonulása. A feldiszitett pályát 20.000 ember őrölte körül. Rövidesen megérkeztek a kormány tagjai, Calinescu miniszterelnökkel az élükön, a diplomaták, a vezérkar és Sidorovici, az Országőrszervezet főparancsnoka. A francia, német, angol, spanyol, görög és más államvasutak kiküldöttével képviseltették magukat. A vasuti zenekarok indulókat játszottak és azok ütemére vonulnak be a vasuti sportolók, labdarúgók, rögbijátékosok, hokkizók, sízők, kerékpárosok, uszók és végül a reptőlők, akiket a közönség lelkesen ünnepelt.

Öfelsége, Mihály nagyvajda és Pál görög herceg érkezését a tömeg hosszas éljenzéssel fogadta. Az uralkodót a kormány tagjai, Calinescu és Ghelmegeanu közlekedés-

A fog kívülről
advasodik meg

tehát mindennapi rendszeres száj és fogápolás! Használjon ODOL szájvizet. A fogak közeit is kitisztítja és antiszeptikus hatása folytán a szájt és a fogak biztos védelmezője. ODOL az egészség védelmezője.

ODOL

háb. Az egyes középeurópai valuták árfolyamai tartottak, a zürichi magánforgalomban a márkabankjegy 60—62, pengőbankjegy 60.50—61.50, az olasz lira bankjegy 14.90—15.10 a zlotybankjegy 62, a dinárbankjegy 6.50. A cseh-morva lebelégyezésű, valamint szlovák lebelégyezésű bankjegyekben csak kínálat van, lanyhuló árfolyamokkal. A lejbankjegyek árfolyama is tartott a külföldi magánforgalomban, a zürichi magánforgalomban 1.50—1.60-as, Budapesten 2.60—3.45-ös árfolyamon jegyzik a lejbankjegyeket.

kat kezdett a kubai kormánnyal és azt a javaslatot tette, hogy engedélyezzék a menekültek partraszállását Pines szigetén, amely a kubai partok közelében fekszik. A kubai kormány már-már hajlott e megoldás felé, oly módon, hogy ideiglenes „koncentrációs tábor” létesítenek számukra a szigeten, csak ideiglenesen maradhatnak itt és záros határidőn belül tovább kell menniök. Ezért a nyomoruságos és átmeneti menedékkért is súlyos pénzügyi garanciákat kért az amerikai Jointtól a kubai kormány. Mialatt a tárgyalások folytak a St. Louis utasai táviratot intéztek Roosevelthez, amelyben közlik, hogy tengerbe vetik magukat, ha nem engedik őket partraszállani és visszaküldik őket Németországba.

A visszaküldés veszélye folytonosan fejük fölött lebegett. Amitől oly rettenetesen félték, most be is következett. A St. Louis hajó utban van vissza Hamburg felé.

A Zsidó Távirati Iroda jelenti, hogy Ochotorena kubai pénzügyminiszter közölte a sajtóval, miszerint a kormány visszavonta azon ajánlatát, hogy a 900 menekültnek megengedi a partraszállást Pines szigetén. Visszavonta azért, mert az amerikai Joint kijelentette, hogy nem áll módjában eleget tenni a kubai kormány azon követelésének, hogy a menekültekért fejenként 500 dollár garanciát tegyen le készpénzben.

A Joint a következőt jelenti ki: a kubai kormánnyal ennek ellenére folytatják a tárgyalásokat.

A Hapag utasági iroda közli: a St. Louis hajó, 900 menekülttel a fedélzetén utban van vissza Hamburg felé. A hajó azonban rögtön visszafordulhat, mielőst rendeződik az utasok partraszállásának kérdése.

— Tizenhét robbanás volt egyetlen éjszaka Londonban. Londonból jelentik: A pén-tekről szombatra virradó éjszaka 17 robbanás történt Angliában. A legtöbb robbanást gyújtóbomba okozta, amiket postacsomagokban és levelekben adtak fel. Több postahivatalban tűz ütött ki, néhány postatisztviselő megsebesült.

— A mai izgalmas élet küzdeleiben kifáradt egyének, akik csaknem kivétel nélkül már idültté vált érzékekben és ennek következtében mindenféle emésztési nehézségekben szenvednek, igyanak reggelienként éhgyomorral egy-egy pohár természetes „Ferenc József” lécservizet, mert ez az ideális hashajtó összes jellemző tulajdonságait egyesíti magában. Kérdezze meg orvosát.

— A kattovici lengyel rádióállomás cseh nyelvű híradásokat ad. Varsóból jelentik: A kattovici lengyel rádióállomás cseh nyelven tájékoztató jellegű híradásokba kezdett. Az adások minden este fognak műsorra kerülni. Rövidesen szlovák nyelven is megkezdik a híradásokat.

— Újabb német mérnök-csoport érkezett Bucuresztibe. Bucuresztiből jelentik: A Capitula szerint újabb, 54 német mérnökből álló csoport érkezett a fővárosba, akik azután megtekinthetik az ország különböző centrumait.

A St. Louis hajó kilencszáz menekültjével utban van vissza Hamburg felé...

A kubai kormány visszavonta ajánlatát a menekülteknek Pines szigetén való partraengedésére. A Joint tovább tárgyal a kormánnyal

Newyork, június 10. Lapunk vezetőhelyén behatóan foglalkozunk a St. Louis hajó szerencsétlen zsidó utasainak sorsával. A kubai kormány, mint ismeretes, megtagadta partraszállásuk engedélyezését, sőt 12 európai konzult elbocsátott azért, mert vízumot adtak ezeknek a sorsidőzöttetteknek Hetek óta rettenetes állapotban bolyong a hajó a kubai partok mellett, rettenetes bizonytalanságban, amire mi sem jellemzőbb, hogy egy orvos öngyilkosságot kísérelt meg, példáját mások is követték.

mire a hajó erősebb idegzetű utasaiból felvigyázó bizottság alakult, amely főleg a megrongcsolt idezetiek fölött orkódott.

Ilyen körülmények között nem csoda, ha a nyugati országok közvéleményében nagy felfordulás támadt a St. Louis utasainak kálváriája miatt. Az egyik francia lap „Korunk szegényének” minősítette az esetet. Azt, hogy egyetlen ország sem akad, mely segítőkészen nyújtana e jobb sorsra érdemes szerencsétlenek felé. A Roosevelt-féle newyorki menekültügyi bizottság tárgyaláso-

Hófehérke és a hét törpe

Ma délután 4¹/₂ órakor

A román kath. gimnáziumban

Mangalia
szelektől védett tengerpartja a legideálisabb

Gyermekstrand és ott Dr. Imas Róza

Gyermekorvosnő nyaralójában gondos, szakszerű felügyelet, elsőrangú ellátás (napi 5 étkezés) biztosítja az Ön gyermeke számára a kellemes és hasznos szünidőt. Felvilágosítás és előjegyzés:

Dr. Imas Róza
Bucuresti, Strada C. A. Rosetti No. 42.
Telefon: 2-44.76.

RÁDIÓ MŰSOR

Vasárnap, június 11.

Bucuresti, 7.30: Ritmikus torna, rádióhír-
reggeli hangverseny, háztartási, orvosi
tanácsok. 13: Hírek és déli zene. 14: Hírek.
14.40: Mezőgazdasági szakelőadás. 18: A ro-
mán-olasz labdarugómérkőzés közvetítése.
19: Táncczene. 21: Hanglemezek. 22: Sport-
hírek. 22.15: Zene. 23: Hírek. 23.15: Táncc-
zene. Majd: Hírek külföldre német és
francia nyelven. Utána: Közlemények.

Jeruzsálem. Délután 1.30: Pontos idő, hí-
rek. Előadás Csajkovszkij zenéjéről. 1.40:
Hírek héberül. 2.10: Felolvasás. 2.20: Hírek
angolul. 5: Pontos idő, hírek. Könnyű zene.
6.30: Héber nyelvtanítás. 6: Könyvismerte-
s. 8: Pontos idő, hírek héberül. 8.15: Somér
dalok. 8.25: Történeti előadás. 8.45: Spanyol
zene. 9.15: Pontos idő, hírek angolul. 9.30:
Hangverseny.

Budapest I. 9: Hanglemezek. 9.45: Hírek.
13.30: Operaházi zenekar. 15: Hanglemezek.
18.10: Koncertzenekar. 19.10: „Kivánság-
lemezek. 20.15: Hírek. 20.35: „Kassai idill”.
Hangjáték. 21.55: Cigányzene. 22: Hírek. 23:
Zongora-hegedű szonáta. 24: A rádió szalon-
zenekara. 1.05: Hírek.

Hétfő, június 12.

Bucuresti, 7.30: Ritmikus torna, rádióhír-
reggeli hangverseny, háztartási, orvosi
tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális
hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10: Déli
hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40:
Hanglemezek. 14.15: Hírek időjárásjelentés,
rádióhíradó. 14.30: Hanglemezek. 15: Hírek.
16.45: Előadás. 19: Felolvasás. 19.17: A
Metzner-megyes hangversenye. 20.10: Rádió-
zenekar. 21.30: Delavrance zongoraművész
hangversenye. 22: Hírek. 22.15: Hanglemezek.
22.40: Dima énekesnő hangversenye. 23: Hi-
rek. 23.15: Vendéglői zene. Majd: Hírek kül-
földre német és francia nyelven. Utána: Köz-
lemények.

Jeruzsálem. Délután 1.30: Pontos idő, hí-
rek héberül. 2.10: Angol nyelvtanítás. 5:
Pontos idő, hírek. Angol nyelvtanítás. 8: Hi-
rek héberül. 8.15: Előadás a newyorki világ-
kiállításról. 8.30: Hangverseny. Max Brod
verseire írott művekből. 9: Angol előadás.
9.15: Pontos idő, hírek angolul. 9.30: Elő-
adás. 9.45: Hangverseny.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hangleme-
zek. 11: Hírek. 13.10: Patkó Magda zongorá-
zik. 13.40: Hírek. 14: Katonazene. 15.30:
Hírek. 18.10: Cigányzene. 19.15: Hangleme-
zek. 20.15: Hírek. 20.25: Énekszámok. 21.30:
Operaházi zenekar. 22.40: Hírek. 23: Jazz.
24: Cigányzene. 1.05: Hírek.

Kedd, június 13.

Bucuresti, 7.30: Ritmikus torna, rádióhír-
reggeli hangverseny, háztartási, orvosi
tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális
hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10: Déli
hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40:
Hanglemezek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés,
rádióhíradó. 14.30: Hanglemezek. 15: Hírek.
16.45: Előadás. 17: Felolvasás. 19.17: Hangle-
mezek. 19.55: Felolvasás. 20.10: Dumitrescu
zenekar. 21: Szimfonikus hangverseny. 22:
Hírek. 22.15: Grouza Sándor dalesteje. 22.40:
Monteau Péter román dalokat énekel. 23: Hi-
rek. 23.15: Vendéglői zene. Majd: Hírek kül-
földre német és francia nyelven. Utána:
Közlemények.

Jeruzsálem. Délután 1.30: Pontos idő, hí-
rek héberül. 2.20: Hírek angolul. 5: Pontos
idő, könnyű zene, héber nyelvtanítás. 6:
Zsidó mezőgazdák oktatása. 8: Pontos idő,
hírek héberül. 8.15: Hangverseny. 9.15: Pon-
tos idő, időjárás, hírek angolul.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Dollár	141.38—143.45
font	662.40—672.75
palesztinai font	663.09—673.44
holland forint	75.28—76.45
svájci frank	31.95—32.48
francia frank	3.78—3.85
márka	40.50—41.50
pengő	25—27
csenhkrona (hivatalos)	4.68—4.77

Az exportból eredő, szabadforgalomba hoz-
ható devizakvóták árfolyamai szilárdabbak.
Bucurestiben tegnap délig a következők árfo-
lyamok alakultak ki:

angol font, 30%-os szabadkvóta	1600—1620
angol font, 20%-os kvóta	1420—1424
angol font, 40%-os kvóta	1020—1022
holland forint, 30%-os sz.-kvóta	176—182
dollár, 30%-os szabadkvóta	305
svájci frank, 30%-os kvóta	75—78
francia frank, 30%-os sz.-kvóta	9.30
francia frank, 20%-os sz.-kvóta	9.50
belgas, 30%-os	58.50
zloty, 30%-os kvóta	67.50
svédkorona, 30%-os kvóta	87.50

Világszabadalom részére keresünk Egyedárusító Vezérképviselőket

Minden háztartásban nélkülözhetetlen
minden megveszékelyen. — Csak komoly, szervezőképes cégek vagy személyek
jöhetnek számításba. — Az áruraktárhoz szükséges tőke 50—100.000.— lej. — Ki-
mutatható rizikómentes kereseti lehetőség havi 20—30.000.— lej. — Ajánlatokat ed-
digi működés és referenciák megnevezésével. M. Alfandary alatt Bucuresti, Căsuța
Postală 83 kérünk.

APRÓHIRDETÉSEK

szavanként 2 lej, legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állástkeresők, üdülőhelyek és fürdők
hirdetéseit, továbbá elveszett, eltűnt tárgyak miatti hirdetések szavanként 1 lej. Apró-
hirdetéseket csak előfizetés mellett közölünk. Jellegű levelekre, megkeresésekre csak
válaszbélyeg ellenében válaszolunk és csak portózott leveleket továbbítunk.

Küldje gyermekét Brátkára Schwartz
Mehyértné nyaralójába. Cim: Schwartz
leányinternátus Oradea, Str. Ep. Ciorogariu 8.

Okvetlenül tekintse meg a „DER-BESC”
függönykellékszaktület mintaterrében az új
vertosipke függőymintákat. Gazdaságos,
mert kívánt méretben készül, szép és övök-
életű. Reg. Ferdinand 11, félémeleten.

Amatőrök dolgoztassák ki filmjeiket Foto
Artist Friedmann-nál, Str. Regina Maria 46.

Dr Beveski Irén gyermeknyaralattása. Al-
pesti levegőjű helyen, napfényes, szabadfürdő,
kis és nagy gyermekeknek. Eredeti játékok,
szórakozás, üdülés, hízókúra, kóser koszt.
Csakis egészséges gyermekeknek. Elisabeta
25. Telefon 17-67. Jelentkezni június 15-ig.

Gyógyyszeresznő jó praxissal állást keres.
Fürdő- vagy üdülőhelyen vezetést, esetleg
kisegítést is. Julius Schwartz, Giurgiu, Doro-
banților 20.

Molnárak használják ki a bucaresti hóna-
pot és fedezék szükségletüket selyemszíták-
ban, ismert márka „GOLDEN ANCHOR”,
valamint malomgépekben és malomcikkekben
a legolcsóbb árak mellett közvetlenül a So-
cietatea Paucker-nál, Bucuresti, Str. Brân-
coveanu 9, a főposta mellett. Rendelések le-
vélileg is.

„BRISTOL” ארטה-כשר étterem és do-
dega Cluj, Regele Ferdinand 37. Elsőrangú,
ízletes úri konyha. Abonoma kihordásra is.
Minden este flekkensült. Naponta frissen csap-
olt poharas sör. Félvágott különlegességek,
orda, sajt, körözött, stb. Olcsó árak. A rab-
binátus felügyelte alatt.

Kötőgépek eredeti Grosseer márka legújabb
kivitelben, minden méretben és típusban,
Versatz 6 és 20 tűn felül, raktáron. Societa-
tea Paucker Bucuresti, Str. Brâncoveanu 9,
a főposta mellett. Használja ki a kiállítás
hónapját és keressen fel bennünket bemuta-
tás végett.

Benősilés céljából keresek 40—45 év körüli
vallásos érzelmi, korrekt és intelligens zsidó
embert. Egzisztencia biztosítva. Leveleket
„Benősilés” jellegre az Uj Kelet fiókkiadó-
hivatala Oradea, Str. Millerand 4 továbbít.

Félfürdőnél lévő Hotel Bihorban meg-
nyílt szigorúan orth. kóser vendéglő és bo-
dega. אויף פיסער ארטיילונג. A hotel ujonnan
átalakítva. Szimche Weisz és társa.

Órásségéd, kis és nagymunkás, ékszerjavít-
ásban is jártas, katonaságtól mentes, állan-
dó alkalmazást keres. Cim: Berkovits Jenő,
Carei, General Oleanu 4.

Biztos egzisztenciájú, komoly izr. közép-
koru uriemberhez férjhez adnám 24 éves, in-
telligens leányomat megegyezés szerinti in-
vazmentnyal, esetleg egy önálló ügynőség
vezetőjéhez. Ajánlatokat „Önálló” jellegre
kérek.

Tanítványkiképzés! Kozmetika „Bote”,
Hamburg M. Reg. Ferdinand 34., II. Telefon:
20-11.

Eladó Clujon teljesen kereskedelmi köz-
pontban emeletes, két uccai és több udvari
üzlethelyiségből, valamint lakásból álló in-
gatlan 9 százalékos bruttó jövedelemmel. Eset-
leg elcserélném kisebb házzal. Lehet más
városban is. Felvilágosítással Rudolf Mosse,
Cluj, Calea Maresal Foch 4. szolgál.

Mily csodálatos ital!

Egy pillanat alatt elkészíthető...
A Lithines du D'Gustin egy
izletes ásványvíz, amely
borral keverve kitűnő ital az
italok. A Lithines du D'Gustin ki-
tűnő hatású érelmesztő és
izlet. A Lithines du D'Gustin ren-
dkívül gazdaságos. Kérje mindenütt
a valódi Dr. Gustin-t!

A Lithines du D'Gustin
Franciáországban három
évtizede van forgalom-
ban s ma már nékül-
özhetetlen úgy otthon,
mint kirándulásokon.
Utánzatokat utasítsa
vissza!

Lithines du D'Gustin

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A ROYAL MOZGO MÜSORA:

Ezrek kérésére újra bemutatásra kerül min-
den idők legnagyobb vígjátéka: Stan és
Bran, a nevetés királyainak legjobb
filmje: Fra Diavolo. (Az ördög cimbo-
rái), 2 órai falrengető nevetés! Auber
világhírű operája után. Partnerük: Denis
King, a newyorki Metropolitan operaház
tenoristája.

A SELECT MOZGO MÜSORA:

Bosfor. Vivian Romance legszebb francia
művésznő filmje. 1001 éjszaka meséihez
hasznoló szépségű film, izgalmas tartalom-
mal, csodásan szép rendezéssel, főszere-
pekben: John Lodge-Dalio. Műsoron ki-
vül a legújabb román hírado a május
10-iki felvonulásokkal.

A CAPITOL MOZGO MÜSORA:

A balga szüz. Henry Bataille világhírű francia
műve filmen. Világdíjat nyert francia
produkció. Főszereplők: Annie Ducaux
és Victor Francen. A film előtt: Világ-
hírado.

AZ URANIA MOZGO MÜSORA:

Szenzációs dupla műsor!
I. Névtelen emberek. Izgalmas kalandorfilm,
főszerepekben: Fred Macmurray, Madge
Evans. II. Mexikói bosszu. Szenzációs
cow-boy film, főszerepekben: Betty Amman
Műsoron kívül a legújabb Paramount
hírado. Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9
órákor.

A THALIA PREMIERMOZGO MÜSORA

Két szenzációs premier egy helyért. I. Mr.
Motto, a kínai mesterdetektív, Peter
Lorre: Siva isten bosszuja. II. Harry
Piel: A 320-as fegyver. Előadások kez-
dete: Mr. Motto: 3, 6, 9, 30, Harry Piel
4.30, 7.30, 10.30 órákor.

RIO MOZGO MÜSORA:

Ma: 3, 6 és 9 órákor! Két sláger, egy helyért!
I. A cigányhercegnő. Társadalmi film-
sláger. Gyönyörű színészes, pazar ren-
dés. Fősz.: Annabella, Henry Fonda és
Leslie Banks. II. Tarzan, a dzsungel
hőse. Fősz.: Glenn Morris, Elenor Holm
és Georg Barbier. III. Journal.
Köv. műsorunk június 12-től: I. Nagy Péter
cár. II. Heidi. Shirley Templével.

Zürichi árfolyamok (június 10.): Márka
177.80, holland forint 236.12, dollár 443.37,
font 20.765, francia frank 11.7525, olasz lira
233.325, svédkorona 15.10, pengő 87.—,
dinár 10.—, lej 3.25, zloty 83.62, belgas 75.50.

Babits Mihály: Keresztül-kasul. A nagy
író új könyve, kve 158 lej. Uj Nyugat-köny-
vek még: Karinth kiadatlan naplója, ké-
pekkel, fve 132 lej. Hegedűs Lóránt: Görgey
(drámai költ.) 119 lej. Officina: Emőd Tamás
versei. 360 lap, fve 158 lej, kve 191 lej
Lepagenál Kolozsvár. Postán utánvétellel.
Kérjen új jegyzéket.

Könyvkötészeti munkákat izlésesen
és olcsón készít s

GLORIA

könyvkötészet

Tulajdonos: MARK LAZAR.

CLUJ, Piața Unirii 9.

teiben
ALGIC

z - Lej 9
GÉRIÁKBAN

viszont, hogy a ma-
rezhetően emelkedett,
is súlyosabbá váltak,
események elengedhe-
kes jelenség egyé-
b-
késék a biztosítékok
szták az áru-garau-
mert jobban biznak
ában s ebben a ta-
uk is van. Jelenté-
kézizálog ellenében
ama is. Különösen az
a hitelezőket, de nem
ektárgyak elől sem.
ket illetően a helyzet
Az utóbbi két hét
rint, mindössze hé-
em érkezett a bírósé-
elenségnek tekinthető.
át általában a gyenge
dik kérések és többnyí-
deket s remélik, hogy
állalat kötelezettségeik-

Ég egészséges

nei (jud. Timis-Tor-
rendkívül érdekes
li nekünk:
ket, hogy az első
elhasználása után
gyomororgórcseim el-
eskedjenek azonnal
még három üveg
ai, remélem, hogy a
szükséges lesznek. Köz-
okan vannak, akik
k, mert, aki csak
pokonai, ismerősei
ja. En is kérem ez-
ismerősöm címére:
ugyancsak három
veskedjenek...
köszönőlevelek tör-
hogy a GASTRO-
ar a gyomorbeteg
rosok is ajánlják.
gyógyszertárak-
vagy postán meg-
tánvét mellett Csá-
rában, Bucuresti.

hullám piacokon

(Az Uj Kelet tud-
aratlan drágasági hul-
vári piacokon. Külö-
főzélékben verték
gasra az árakat és a
áldozatok árán tudja
A hatóságok nyomban
z árdragulási jelensé-
kapították, hogy az
kisérléte. A mezei
az őstermelők nem
sba termékeiket és a
eszik át azokat tőlük,
rségesen felverik. A
t elhatározták, hogy
örzik a piaci árakat,
ndeznek az elárúsító-
ubb büntetésekkel tö-
t. A maximális árak
bra is ragaszkodik a
szükség lesz reá, még
fog letörni minden
az elsőrendű fogyaszt-
t célozza. A fogyasztó
rtilő panaszokat a vá-
n esetben készséggel
nyomban orvosolják is.

UJ KELET *Legújabb hírek*

V A S Á R N A P, 1939. JUNIUS 11.

Junius 12-én indul meg az új Bucuresti-Párizs közötti légijárat

Bucuresti, junius 10. Az Air France társaság junius 12-én nyitja meg az új Bucuresti-Párizs közötti légijáratot. A beneasai repülőtérrel rendszeres repülőjárat lesz Párizs felé, amelyet a 220 Bloch gép fog lebonyolítani.

Oriási robbanás egy belga bányában

Liege, junius 10. A Val Benoit szénmedencében óriási robbanás történt, amely hat áldozatot követelt.

Halálra ítélték egy haifai arabot

Haifa, junius 10. A katonai törvényszék halálra ítélte egy arabot, aki május 30-án megtámadott egy zsidó autobuszt.

Elárverezték Anatole France könyv- tárát

Párizs, junius 10. A francia fővárosban tegnap elárverezték Anatole France világ-hírű könyvtárát. Az árverésen 146 könyvet kelt el, összesen 266 ezer frankért.

Spanyol tábormokok a német tüzérségi gyakorlatokon

Berlin, junius 10. A Göring marsall vendégként Németországban tartózkodó spanyol tábormokok ma reggel résztvettek a jüteborgi tábormok lezárt tüzérségi gyakorlatokon. A spanyol tábormokok nagy érdeklődést tanúsítottak azon világitó- és hangszóró-utak felszerelése iránt, amely lehetővé teszi az ellenséges ütegek állásának megfigyelését és ugyanakkor automatikusan szabályozza a tüzelést.

Folytatódnak a londoni bombamerényletek

London, junius 10. Londonban tovább folytatódnak a postaládák és postaszákok bombák által való felgyújtásai. Ma reggel a West-End egyik postahivatalában felrobbant egy postaláda, de szerencsére nem követelt emberáldozatot. Ugyanakkor a délnyugati Mitcan kerületben tüzet fogott egy postaláda. A hatóságok szigorú intézkedéseket fogantottak a terroristák kézrekerítésére.

Hatezer náci vonult fel Danzig főterén

DANZIG, junius 10. Világszerte nagy izgalommal várta a közvélemény a mai napot Danzig őrését illetően. Míg a több ezer főnyi német nemzetiszocialista érkezett a szabadvárosba és Göbbels érkezését is jelezték, érthető volt ez az izgalom.

Szombaton délelőtt 6000 keletporoszországi rohamosztágyos vonult fel Danzig főterén Victor Lutze, Förster és Gejser előtt. Lutze beszédet is tartott. Lapzártáig egyéb eseményről nem érkezett hír Danzigból.

Bomba robbant a madridi színház előtt

Madrid, junius 10. A madridi királyi színház előtt tegnap bomba robbant, amely három katonát súlyosan, több járőrelőt pedig könnyebben megsebesített. A robbanás következtében a színházban tűz ütött ki, mely teljesen elpusztította az épületet.

A francia sajtó Románia kül- politikájáról

Gafencu külügyminiszter expozéjának párizsi visszhangja

Párizs, junius 10. A szombati francia lapok első oldalon teljes terjedelmükben közlik Gafencu külügyminiszter beszédét. A lapok kihangsúlyozzák Románia békeakarát, valamint azon elhatározását, hogy megvédi függetlenségét és határait, továbbá az a tény, hogy Románia Károly király által megszábtott külpolitikája mennyire súlyt helyez az összes államokkal való termékeny együttműködésre.

A L'Époque így ír: „Ime egy világos állásfoglalás. Románia kifejezett békepolitikát

folytat: azt akarja, hogy jóviszonyt tartson fenn valamennyi országgal, Németországgal éppúgy, mint Szovjet-Oroszországgal.

Gafencunak igaza volt, mondván, hogy az élettér csak mitosz, mert minden nemzet részese a szomszédállam életterének. Valamennyi országnak ugyanis szüksége van a másikkal ahhoz, hogy élni tudjon. A L'Époque rámutat arra, hogy Románia külügyminisztere ankarai és athéni utja során meg fogja erősíteni a béke frontját, amelynek építőnyel II. Károly király oly hön óhajta.

Az angolok el akartak foglalni egy jemeni várost?

Berlin, junius 10. (Rador). A német lapok szerint az adeni védnökség angol katonai hatóságai megpróbálták rátenni kezüket Scebu városára, amely Jemen keleti határán fekszik és rendkívüli fontossággal bír hadászati szempontból. Az angolok próbálkozása nem sikerült, mert a jemeni imám

nagyobb katonai erőt küldött Scebu városába.

London, junius 10. A Havas távirati iroda jelenti: Hivatalos angol körök határozottan megcáfolják egy német lap híreit, amely szerint az angol csapatok erőszakos támadást kíséreltek meg Jemen ellen.

A kladnoi zsidókkal és Benes párthiveivel fizettetik meg a német csendőr meggyilkolása miatt kirótt sarcot

Eddig semmilyen eredményre nem vezetett a gyilkos kézrekerítésére irányuló vizsgálat. Újabb incidens Kladnóban

A kladnoi gyilkosság miatt lemondadják a cseh kormányt és átalakítják a protektorátust

Párizs, junius 10. A Havas távirati iroda jelenti Kladnóból, hogy az ottani német hatóságok által beindított vizsgálat nem járt semmilyen eredménnyel. A lakosság aggodalommal várja a gyilkos leleplezésére kitűzött időpont lejártát. Néhány üzlet lehúzta redőnyeit, az utcák kihaltak. A lakosság távol tartja magát az incidens színhelyétől, ahol óriási virágcsokrot helyeztek el, amelyet két vigyázban álló német katoná őrzi. A tegnapi nap folyamán több incidens történt az utcákon, a katonák ugyanis minden arra elhaladó járőrelőt arra kényszerítették, hogy kalapját levegye. Az elmúlt éjszaka folyamán több fegyverlövés hallatszott, amelyeket a házak nyitott ablakaira adtak le. A kerületi német főnök határozatának megfelelően a város 500 ezer korona kártérítést fizet Knist csendőr haláláért. Ennek az összegnek 80 százalékát a város zsidó lakossága, 20 százalékát pedig Benes párthivei fogják megfizetni. A munkások és azok a polgárok, akik nem tartoznak Benes párthiveihez, nem járulnak hozzá a kártérítés fizetéséhez.

Tegnap este a cseh belügyminiszter 50 ezer korona jutalmat tűzött ki annak, aki elárulja a gyilkos kiletét. Ilyenformán a kártérítési összeg 550 ezer koronára növekedett. A német kerületi főnök kijelentette a cseh nemzeti összetartás pártjának bizottsága előtt, hogy a lakosság nem vet számot a helyzet súlyos voltával. A környező negyedek kocsmáiban néhány munkás állítólag cseh dalokat énekelt. A kerületi főnök válaszul elrendelte az összes kladnoi vendéglők bezárását és az alkoholt kimerést kifejezetten megtiltotta.

Prága, junius 10. Franck államtitkár és Kamps tábormok, a rendőrcsapatok parancsnoka Kladnoba érkeztek, ahol a német rendőrközeg elleni gyilkosság megtorlásául ünnepélyesen lefegyverezték a város főterén a kladnoi rendőrséget. Ugyanakkor a tettesek kiderítésére tovább folyik a szigorú vizsgálat és 100.000 cseh korona jutalmat tűztek ki annak számára, aki a tettesek nyomára vezet. A kladnoi vizsgálatba bekapcsolódott Elias tábormok, a cseh kormány elnöke is, aki a helyszínrre utazott a vizsgálatban való részvétel céljából.

Borszék fürdőn

az évek óta közismert szigoruan orth. kóser

Klein vendéglő a Markovits villába költözött

Megnyitó junius 20-án.
Kitűnő koszt és mérsékelt árak.

Berlin, junius 10. (Rador.) A Havas jelentése szerint a kladnoi incidenseket követően, Cseh- és Morvaországban érvénybeléptetett szigorú intézkedéseket nem hozták a német közvélemény tudomására.

Párizs, junius 10. A Havas távirati iroda jelenti Kladnóból: Ma reggel újabb incidens történt Kladnóban a meggyilkolt Wilhelm Kneist csendőr temetési szertartása idején. Egy csehet kirángattak az autójából, földre tiporták, lábbal taposták és letartóztatták, mert nem vette le kalapját a temetési menet előtt. Gépkocsiját elkozták a német hatóságok. A temetésen amelyet Kladno Wilson nevi terén tartottak, körülbelül ötszáz ember vett részt, akik a város német lakosságából verődték össze. A cseh lakosság ugyanis távoltartotta magát.

Prága, junius 10. A német hatóságok körülbelül 50 egyént tartóztattak le, köztük Benes volt pártja hivatalos lapjának, a Ceske Slovnonak szerkesztőjét, több ügyvédet, orvost és a pénzügyi világ számos képviselőjét.

A kladnoi gyilkosság miatt lemondadják a cseh kormányt és átalakítják a protektorátust

Prága, junius 10. Egyes politikai körök véleménye szerint a kladnoi gyilkosság súlyos bonyodalmakat fog maga után vonni. Az Informatio értesülése szerint a német csendőr meggyilkolása miatt átalakítják a protektorátust. Szó van a cseh kormány lemondásáról is. A gyilkosok kézrekerítésére kitűzött időpontot a német hatóságok 24 órával meghosszabbították. Ha ezen idő alatt nem kerülnek elő a tettesek, újabb megtorló intézkedéseket helyeznek kilátásba.

Ciano gróf Madridba utazik

Roma, junius 10. A Stampa című lap jelentése szerint Ciano gróf rövidesen Spanyolországba utazik, hogy visszaadja Summer spanyol belügyminiszter látogatását. Ciano valószínűleg junius végén utazik Madridba.

Franco tábormok táviratban üdvözölték Mussolinit, a spanyol nemzeti szindikátusok megalakulása alkalmából. Mussolini válaszában azon reményének adott kifejezést, hogy a két nép sorsa egyre szorosabb egységbe kapcsolódik.

Sidor lett Szlovákia vatikáni követe

Pozsony, junius 10. A pápa hozzájárult Sidor volt szlovák miniszterelnöknek vatikáni követté való kinevezéséhez. Ugyanakkor Ritter prágai nunciust pozsonyi nunciussá nevezték ki.

A „lengerészet napját” ünnepelték Olaszországban

Roma, junius 10. Egész Olaszország ma a tengerészet napját ünnepelte. Az ünnepség Rómában kezdődött meg, ahol a Velencei téren több, mint 22 ezer ember gyűlt össze, köztük a tengerészet valamennyi fegyvermenek képviselői, akik később elvonultak Mussolini elé.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 16. Telefon: 18-60.

BUN DE IMPRIMAT

A someşeni-szamosfalvai sós, kénés és iszapfürdő megnyitása

Vasárnap, junius 11-én nyílik meg a someşeni sós, kénés víz és iszapfürdő. Meleg sós, kénés víz és iszapfürdők. Iszappakkolások. Pihenőterem. A melegfürdőnél orvosi vizsgálat kötelező (miniszteri rendelet).

Hideg sós, kénés víz és iszapfürdő. Vendéglő a fürdő területén.

Állandó autóbusszjárat (Rapid társaság kocsijai).

Tak.

TUDO.

Post.

Taxa postală
plătita în num.
No. 30523/1934

10. Telefon: 18-60.
Havonta 110, négy
évre 600, egészségre
földre: Havonta 2.
félre 12, egészségre
Hirdetések díjazás.
„UJ KELET” a
banatj zsidóság eg
ja. Cikkek után
forrás megjelöléséve

A München Európaszer

Chamberla

Roma, junius 12.
európai diplomácia
got fejt ki. Sokkal
cheni egyezményt k
ben. Az európai
vasárnap mindenü
tak. Róma és Be
kötetésben állanak
sal. Az angol békef
két kormányzat er
tást foglal el. Szav
nyeket kívánnak. A
kifejezi Gaydának
írott cikke, amely
Angliának és Fran
nyitaniok, hogy ko
azonban csak meg
lehetséges. Anglia

Németors vonatko

Berlini jelentés
Zeitung, Göring r
a német kormány
angol külügyminis
kapcsolatban.

Az angol állam
közösait komoly
tenni — szól a cik
most történik meg
még bőthengok
tudatában van eu
hagyja figyelmen
lyebb megnyitalk
pokban olyan ese
bizonyos mérték
kormány békeges
Pái jugoszláv rége
valamint a német
támadási szerződ
maga részéről so
lások ajtáját.

Ha Anglia viss
utról, akkor Né
találja arra, hogy
taít.

Ha Anglia való
múlt hibát é
készségét kö
visszaadják a
hozzájárul a
Danzigra és a
delkezéséje

Németország az
tényleges megny
elismerti és ebben
probléma a néme
sem, hiszen a me
matok visszaadja

Mint Párizsban
ben úgy az ang
mint a tengelyh
külpolitikai mar
Angliának a Szo
gyalásaival áll
a tengelyhatalm